

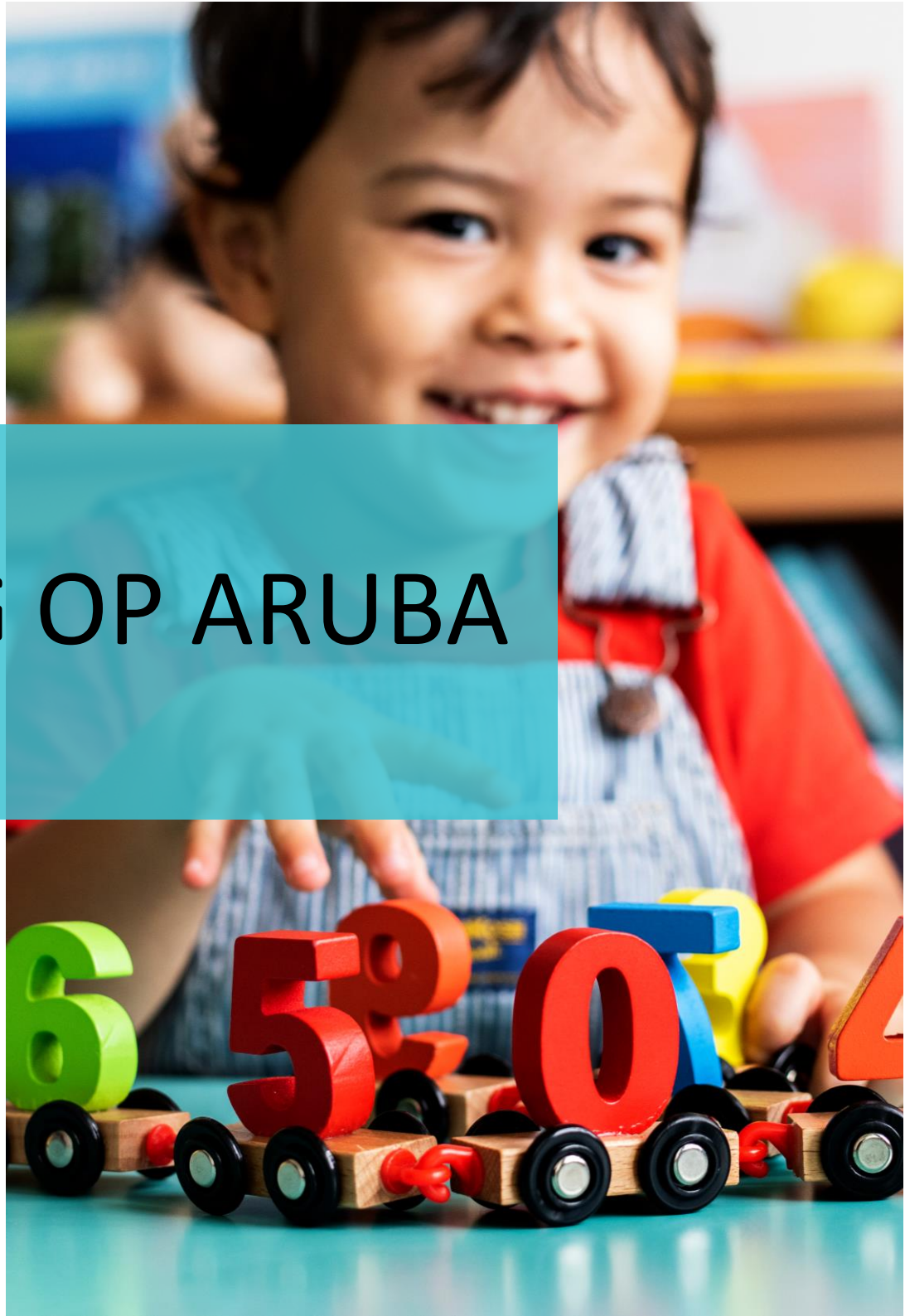

GOBIERNO DI ARUBA

KINDEROPVANG OP ARUBA

Bevindingen Nulmeting

Augustus 2021

A photograph of a woman with long, dark, curly hair sitting and reading a book to a young child. The child is looking at the book with interest. The scene is set in a bright, indoor environment, possibly a library or classroom. A teal-colored rectangular overlay is positioned on the right side of the image, partially covering the woman's face and the background.

VOORWOORD

In het kader van de implementatie van de Landsverordening Kinderopvang is een nulmeting verricht onder kinderopvang-organisaties op Aruba. Deze nulmeting had tot doel het inventariseren van de actuele situatie rondom kinderopvang op Aruba.

De Nulmeting Kinderopvang is uitgevoerd door het Centraal Bureau Statistiek (CBS) in opdracht van de Minister van Sociale Zaken en Arbeid, dhr. Glenbert Croes en in samenwerking met mevr. Sue-Ann Ras (Adviseur van de Minister van Sociale Zaken en Arbeid, Nationale coördinator implementatie LV Kinderopvang en projecttrekker), mevr. Surella Croeze en mevr. Anouk Eman (medewerkers Ministerie Sociale Zaken en Arbeid en mede-projecttrekkers), mevr. Natasha Gilkes (Directeur Fundacion pa Nos Muchanan (FPNM)), mevr. Felishah Ponson en mevr. Janelle Artsen (medewerkers FPNM), mevr. Swinda Dumfries (medewerker Directie Volksgezondheid), mevr. Sacha Geerman (beleidsmedewerker Directie Sociale Zaken) en Anne-Marie Proveyer-Groot (Directeur Directie Onderwijs).

De resultaten van de nulmeting zullen worden gebruikt om de implementatie van de LV Kinderopvang te faseren in duidelijk afgebakende aandachtsgebieden met elk een wel omschreven tijdspanne. De resultaten zullen ook richting geven aan de bepaling van de volgorde waarin de verschillende aandachtsgebieden aan bod zullen komen.

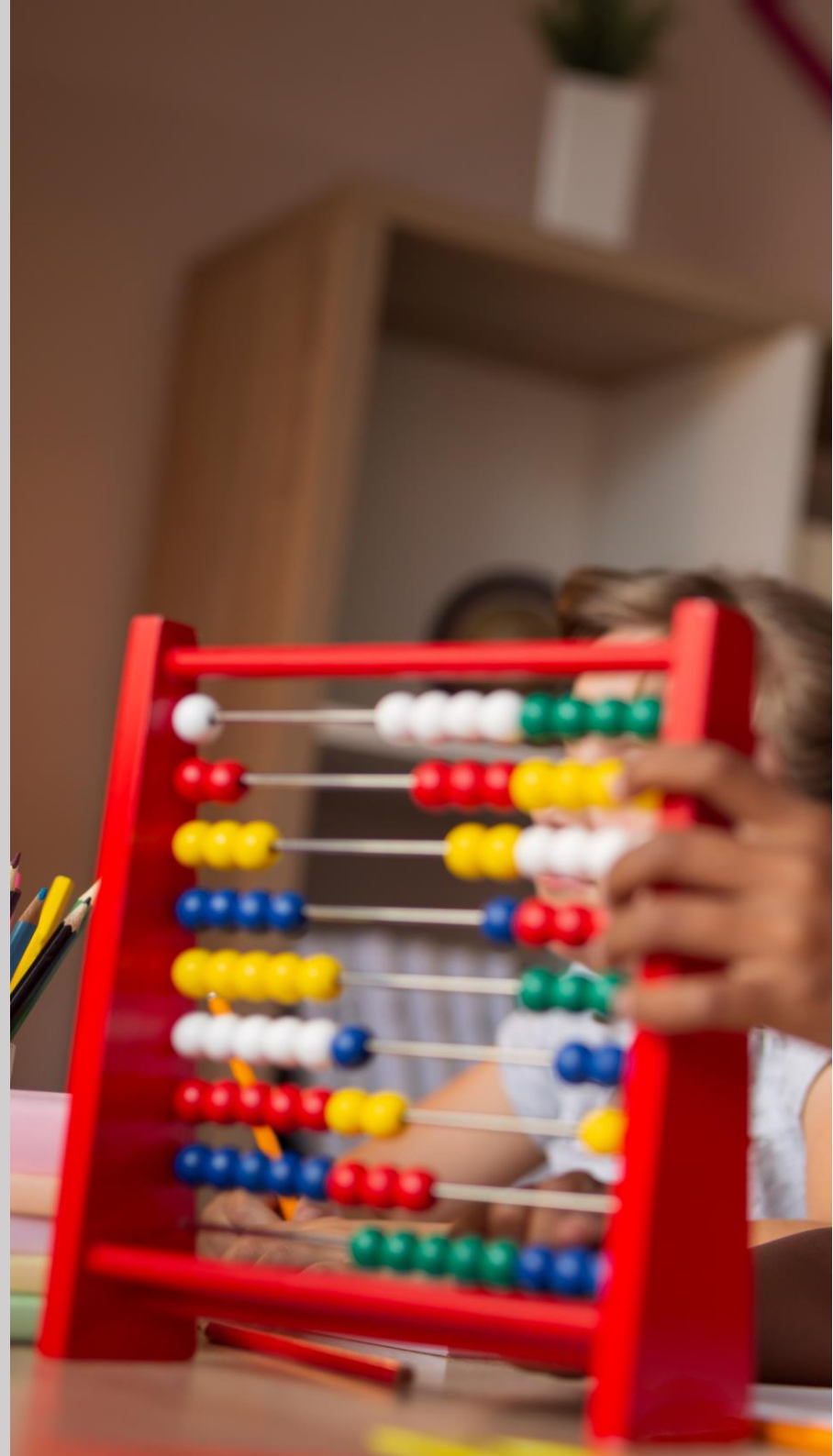

INHOUDSOPGAVE

7	INLEIDING	15	• ALGEMENE KENMERKEN KINDERCENTRA
8	METHODE	18	• VEILIGHEID
9	• DE ONDERZOEKSGROEP	26	• GEZONDHEID
10	• VRAGENLIJSTONDERZOEK	32	• PEDAGOGISCH BELEID
12	• AFNAME VRAGELIJST	38	• PERSONEEL
13	RESULTATEN	41	• IMPLEMENTATIE PERIODE
14	• KINDEREN 0-12 JAAR	45	SLOT
		47	APPENDIX

1

INLEIDING

Op 15 juni 2017 is de LV Kinderopvang (AB2017 No.38) unaniem door het Parlement goedgekeurd en verkeert momenteel in de implementatiefase. Het heeft betrekking op kindercentra die bedrijfsmatig vijf of meer kinderen verzorgen in de leeftijdscategorie van zes weken tot op de leeftijd dat ze het basisonderwijs verlaten.

De LV Kinderopvang is opgesteld met het doel regels vast te stellen voor kindercentra. Deze regels moeten het welbevinden en de veiligheid van kinderen waarborgen, middels het bevorderen en het garanderen van de kwaliteit van de kinderopvang. De opzet en implementatie van de LV Kinderopvang ligt daarmee in het verlengde van het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties en vormt ook een belangrijk onderdeel van het Sociaal Crisis Plan (SCP).

De Nulmeting Kinderopvang dient concrete gegevens te leveren aangaande de actuele situatie van kindercentra op Aruba, teneinde richting te geven aan de implementatie van de LV Kinderopvang.

De Nulmeting Kinderopvang is uitgevoerd in de periode van juni 2020 tot en met september 2020. Kindercentra die op vrijwillige basis staan geregistreerd bij FPNM zijn benaderd om mee te doen aan de nulmeting.

In dit rapport wordt de achtergrond van de Nulmeting Kinderopvang nader toegelicht, de onderzoeksmethode uitgelegd en alle onderzoeksresultaten weergegeven. Tot slot worden, op basis van de onderzoeksresultaten, enkele aandachtsgebieden verder toegelicht. De gebruikte vragenlijst is aan het rapport toegevoegd als bijlage.

2

METHODE

NULMETING KINDEROPVANG

DE ONDERZOEKSGROEP

Voor de uitvoering van de nulmeting zijn kindercentra, die staan ingeschreven bij FPNM, benaderd om mee te doen. Zowel kindercentra die voorschoolse opvang (0-4 jaar), naschoolse opvang (4-12 jaar), nachtopvang of een combinatie van voor- en naschoolse opvang aanbieden, zijn uitgenodigd om mee te doen.

Medewerkers van FPNM en van het Ministerie van Sociale Zaken en Arbeid waren verantwoordelijk voor het benaderen van 121 kindercentra die stonden ingeschreven bij FPNM. In totaal stemden 96 kindercentra in met deelname aan de nulmeting (de response rate was, met andere woorden, 79,3 procent). Eerdergenoemde vrijwilligers maakten afspraken met leiders van deelnemende kindercentra en legden interviews af middels een digitale vragenlijst in combinatie met een checklist. Voor elk interview is 2 uur gereserveerd.

Het is belangrijk om te vermelden dat de uitbraak van COVID-19 op Aruba negatieve gevolgen had voor zowel de planning als de uitvoering van de nulmeting. Vanwege de omstandigheden rondom COVID-19 sloten sommige kindercentra ‘voorgoed’ hun deuren voordat de interviews konden worden afgelegd, anderen sloten hun deuren vlak daarna. Daarnaast werd in verschillende kindercentra melding gemaakt van een daling in het aantal kindplaatsen door de situatie rondom COVID-19, gevolgd door een daling in het aantal medewerkers per kindercentrum.

VRAGENLIJSTONDERZOEK

DE ONDERZOEKSOPZET

Ten behoeve van de uitvoering van de Nulmeting Kinderopvang, is een vragenlijst opgesteld aan de hand van de Concept Handleiding Voorschriften Kinderopvang Aruba die in 2017 door de Stuurgroep Kinderopvang is opgesteld. Deze handleiding bevat omschrijvingen waar een kindercentrum aan zou moeten voldoen in navolging op de LV Kinderopvang. Deze omschrijvingen zijn onder te verdelen in 4 kernonderdelen:

VEILIGHEID

In dit onderdeel, worden de volgende subthema's ondergebracht: Sociale veiligheid, fysieke veiligheid, brandveiligheid en preventie van calamiteiten, veiligheid van het gebouw en het perceel, veiligheid van de binnen- en buitenruimtes, veiligheid van de slaapgelegenheden, veiligheid van de vloeren, muren en sanitaire installaties, veiligheid van de meubels en het spelmateriaal en veiligheid met betrekking tot gevaarlijke voorwerpen en (vloeistof)stoffen.

PEDAGOGISCH BELEID

In dit onderdeel wordt aandacht besteedt aan de aanwezigheid van plannen en protocollen met betrekking tot de cognitieve-, fysieke- en motorische ontwikkeling van kinderen, de registratie van informatie over kinderen en het bewaken van de veiligheid van deze informatie, de betrokkenheid van ouders en het beleid ten aanzien van kinderen met speciale behoeften.

GEZONDHEID

Dit onderdeel heeft betrekking op de algehele hygiëne van het kindercentrum en met name de hygiëne van: de sanitaire ruimtes en installaties, de keukens en andere plekken waar voedsel wordt bewaard en de hygiëne van het spelmateriaal en het meubilair. Ook wordt aandacht besteedt aan preventie van ziektes en aandoeningen.

PERSONEEL

In dit onderdeel komen de kenmerken van het personeel aan bod, waaronder het hoogst behaalde opleidingsniveau van zowel de leidingsgevende als van de pedagogisch medewerkers, het in het bezit zijn van een EHBO diploma, de registratie van informatie over het personeel, waaronder het in het bezit zijn van een bewijs van goed gedrag en van een medische declaratie van goede gezondheid.

DE VRAGENLIJST

De vragenlijst bestond uit 3 onderdelen:

ALGEMENE INFORMATIE KINDERCENTRUM

Informatie is vergaard over de contactgegevens en de openingstijden van kindercentra, het aantal werknemers, het aantal kinderen, het zorgaanbod en het hebben van een oudercommissie.

VRAGEN VOOR EIGENAREN/LEIDERS

Deze vragen werden aan de eigenaren en leiders gesteld en hadden betrekking op de 4 kernonderdelen die reeds zijn genoemd op pagina 7.

CHECKLIST

Interviewers werden geïnstrueerd om middels een uitgebreide checklist na te gaan of het kindercentrum voldeed aan de voorschriften, zoals beschreven in de Concept Handleiding Voorschriften Kinderopvang Aruba, welke is opgesteld volgens de LV Kinderopvang.

AFNAME VRAGENLIJST

In totaal zijn 6 interviewers ingeschakeld om kindercentra te interviewen. Alvorens met de interviews te starten, werd de vragenlijst en de te volgen procedure met de interviewers besproken. Er werd benadrukt dat de nulmeting geen controle is van de kindercentra, maar bedoeld is om een beeld te krijgen van de actuele situatie van kinderopvang op Aruba.

De vragenlijst is opgesteld in het Papiamentu, maar de interviewers konden de vragen

zodanig vertalen in het Spaans of het Nederlands.

Interviews zijn gehouden tussen juli en september 2020. Door een toename in het aantal COVID-19 besmettingen moesten de werkzaamheden in augustus tijdelijk worden gestopt. Voor elk interview is twee uur uitgetrokken. Interviewers legden maximaal drie interviews per dag af. Eigenaren en/of leidinggevenden van kinderopvangorganisaties werden geïnterviewd.

3

DE RESULTATEN

KERNONDERDELEN

Naast de resultaten met betrekking tot de algemene kenmerken van de geïnterviewde kindercentra, zullen de specifieke resultaten per kernonderdeel worden gepresenteerd: Veiligheid, Gezondheid, Pedagogisch Beleid en Personeel.

KINDEREN 0-12 JAAR

WIE ZIJN ZE?

Alvorens de resultaten van de Nulmeting Kinderopvang te presenteren, is het belangrijk om de kenmerken weer te geven van de bevolkingsgroep waarop de LV Kinderopvang betrekking heeft, namelijk kinderen tussen 0 en 12 jaar. De Landsverordening Kinderopvang heeft betrekking op de opvang en de zorg die kindercentra aan deze groep kinderen aanbieden.

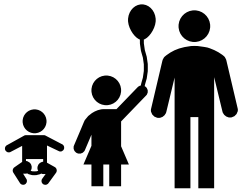
In het tweede kwartaal van 2020, woonden 16.317 kinderen tussen 0 en 12 jaar op Aruba (8.384 jongens en 7.933 meisjes), wat overeenkomst met 14,3 procent van de totale bevolking.

In de afgelopen 10 jaar is er een dalende trend te zien in het aantal kinderen woonachtig op Aruba. Sinds het jaar 2010 is het aantal kinderen tussen 0 en 12 jaar gedaald met maar liefst 9,3 procent, van bijna 18 duizend in 2010 naar iets meer dan 16 duizend in 2020. Ook het aandeel kinderen tussen 0 en 12 jaar in de bevolking van Aruba is gedaald met 3,4 procentpunten van 17,7 procent in 2010 naar 14,3 procent in het tweede kwartaal van 2020.

De meeste kinderen tussen 0 en 12 jaar zijn woonachtig in Oranjestad (24,1 procent), gevolgd door Noord (23,0 procent), Paradera, Santa Cruz, Savaneta en San Nicolas (met elk tussen 11 en 15 procent van het totale aantal kinderen).

Voor wat betreft de samenstelling van huishoudens met kinderen, volgt uit de resultaten van de Pilot Census van 2019 dat bijna 2 op de 3 kinderen tussen 0 en 12 jaar in een huishouden wonen bestaande uit een (echt)paar met één of meer kinderen. De meerderheid van de kinderen woont met een gehuwd paar (41,8 procent), 22,9 procent woont met een ongehuwd paar, 30,0 procent woont met een alleenstaande moeder en 2,5 procent woont met een alleenstaande vader (2,8 procent woont alleen).

In huishoudens bestaande uit een (echt)paar met kinderen werken, in driekwart van de gevallen, beide ouders. Daarnaast werken 79,9 procent van alle alleenstaande moeders en 91,3 procent van alle alleenstaande vaders. Dit gegeven impliceert dat de vraag naar kinderopvang groot is en het onderschrijft des te meer het belang van het reguleren van organisaties die zorg en opvang aanbieden aan deze groep kinderen.

ALGEMENE KENMERKEN KINDERCENTRA

AANTAL GEÏNTERVIEWDE KINDERCENTRA

Tussen 27 juli en 11 september zijn 96 kindercentra geïnterviewd. Kindercentra die staan geregistreerd bij FPNM zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de nulmeting.

OPENING- EN SLUITINGSTIJDEN

Driekwart van de kindercentra gaan open tussen 7 en 8 uur in de ochtend en 87,5% gaat dicht tussen 5 uur en 6.30 uur in de middag/avond.

GEBODEN KINDZORG

Bijna tweederde (63,5%) van de kinderopvangorganisaties bieden een combinatie van voorschoolse- en naschoolse opvang, gevolgd door 26,0% die alleen voorschoolse opvang aanbiedt en 10,4% die naschoolse opvang aanbiedt.

AANTAL MEDEWERKERS EN KINDEREN

Tweederde van de kindercentra hebben 1 of 2 pedagogische medewerkers en geen vaste vrijwilligers. Gemiddeld zijn er 8 kinderen per pedagogisch medewerker. In totaal bieden de geïnterviewde kinderopvang-organisaties plaats aan 1.809 kinderen, gemiddeld 19 kinderen per kindercentrum.

LIGGING KINDERCENTRA

De geïnterviewde kindercentra waren gevestigd over heel Aruba. Echter, de meeste kindercentra en kind-plaatsen waren te vinden in Oranjestad, wat niet in overeenstemming is met de spreiding van het aantal kinderen per district (Grafiek 1). Met name in Santa Cruz en Savaneta/Pos Chikito is er een tekort aan kinderopvang-organisaties en kindplaatsen.

OPRICHTINGSDATUM KINDERCENTRA

Het gemiddeld kinderdagverblijf bestaat 8 jaar. Het jaar 2016 was een ware bloeiperiode voor kindercentra. In dat jaar zijn in 10 kindercentra geopend.

KENMERKEN EIGENAREN KINDERCENTRA

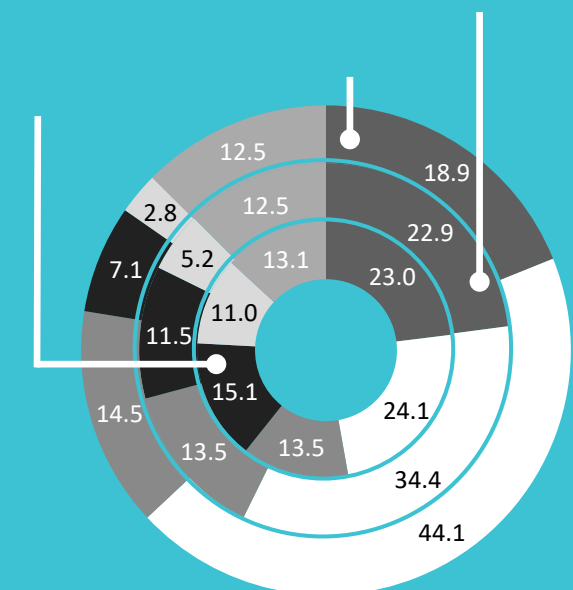
De gemiddelde leeftijd van eigenaren van kindercentra is 45 jaar en 99% van de eigenaren is vrouw.

OUDERCOMMISSIE

Op 4 kindercentra na hebben geïnterviewde kinderdagverblijven geen oudercommissie.

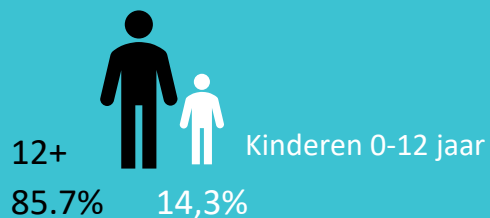
Grafiek 1: Verdeling Kinderen, kindercentra en kindplaatsen

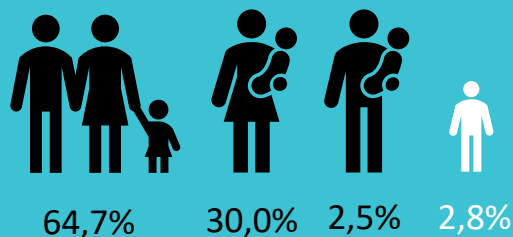
■ Noord/Tanki Leendert ■ Oranjestad
■ Paradera ■ Santa Cruz
■ Savaneta/Pos Chikito ■ San Nicolas

ALGEMENE KENMERKEN KINDEREN EN KINDERCENTRA

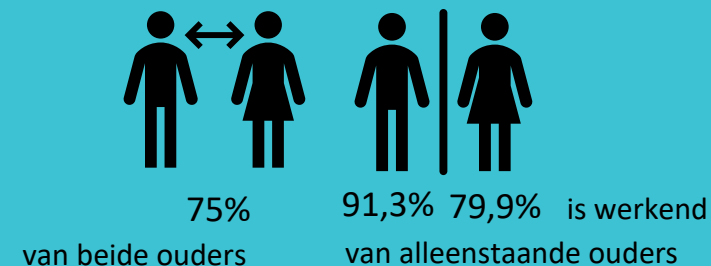
Bevolking Aruba
3de kwartaal 2020

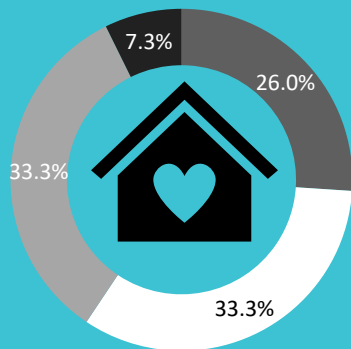
Huishoudsamenstelling
van kinderen 0-12 jaar

Arbeidssituatie ouders
van kinderen 0-12 jaar

Kindercentra
medio 2020

■ <10 kinderen   ■ 10-19 kinderen
■ 20-39 kinderen   ■ >40 kinderen

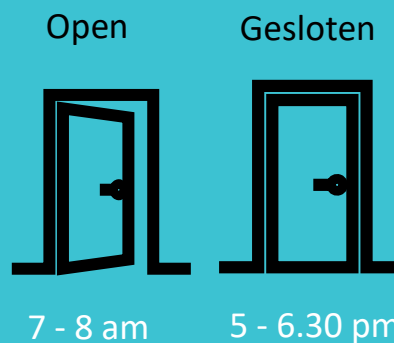
121 geregistreerde
kinderopvang-
organisaties

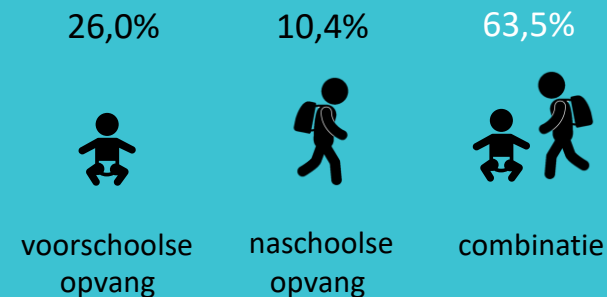
99%

van de eigenaren
is vrouw

Openingstijden
kindercentra

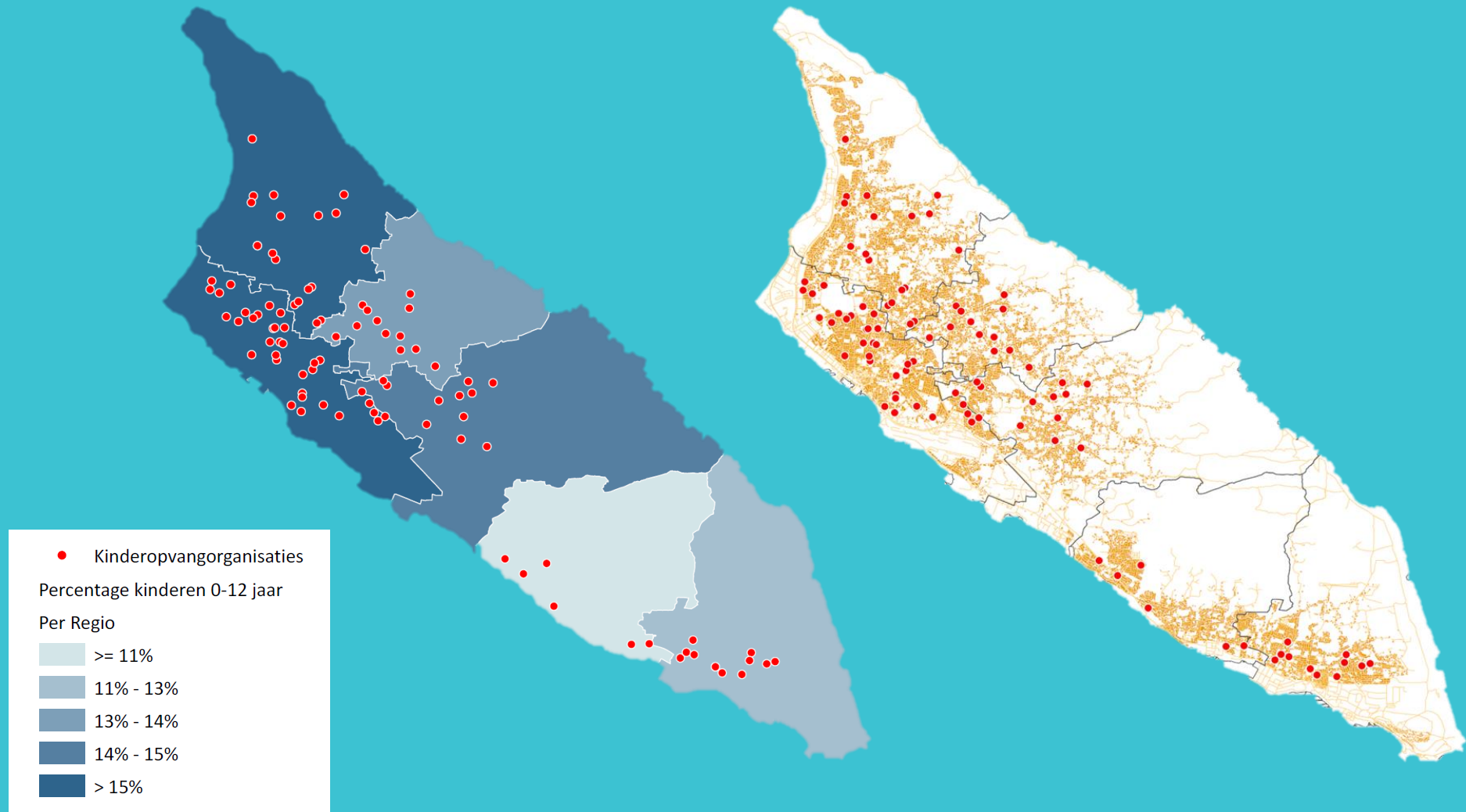

Type opvang

GEOGRAFISCHE LIGGING KINDERCENTRA

VEILIGHEID

01 SOCIALE VEILIGHEID

Op de vraag welke procedures worden gehanteerd om te voorkomen dat kinderen binnen het kindercentrum worden blootgesteld aan fysieke nalatigheid, misbruik of geweld, geven alle deelnemers aan de nulmeting aan dat het kind zorgvuldig wordt geobserveerd. Indien er iets is voorgevallen, wordt met het kind gesproken en neemt de leiding contact op met de ouders.

Alle kindercentra, met uitzondering van één, hebben procedures die ze hanteren om (direct) te kunnen handelen indien er iets is voorgevallen, maar deze procedures staan niet op papier (slechts 1 kindercentrum heeft een veiligheidsprotocol op papier). In 10,4 procent van de kindercentra worden kinderen bij aankomst gecontroleerd en aan kinderen en ouders worden vragen gesteld aangaande het welbevinden van het kind (en of er bijzondere voorvallen zijn geweest). Indien na inspectie van het kind opvallende blauwe plekken en dergelijke worden geconstateerd, wordt contact opgenomen met de ouders (in 9,4 procent van de kindercentra wordt tevens een foto gemaakt die wordt opgestuurd naar de ouders). Een gesprek tussen de ouders en de leiding van het kindercentrum volgt. Verder wordt in 7,3 procent van de kindercentra een logboek bijgehouden van ieder kind. Hierin wordt de ontwikkeling van het kind bijgehouden en ook eventuele incidenten die zich hebben voorgevallen met vermelding van datum en tijd. Ook wordt de communicatie met de ouders geregistreerd. In 45,8% van de kindercentra wordt bij voorvallen contact opgenomen met de ouders.

Om de veiligheid van kinderen te bewaken, maken enkele kindercentra ook gebruik van regels voor kinderen (1,0 procent), ouders (3,1 procent, bijvoorbeeld regels voor het ophalen van het kind) en het personeel (9,4 procent). Daarnaast wordt gebruik gemaakt van camera's binnen en/of buiten het kindercentrum (3,1 procent) en hanteren enkele kinderagverblijven (3,1 procent) een limiet met betrekking tot het aantal kinderen per pedagogisch medewerker.

01 SOCIALE VEILIGHEID

Indien er bij het personeel van het kindercentrum het vermoeden heerst dat er sprake is van misbruik of verwaarlozing van een kind, dan wordt in de meerderheid van de kindercentra (55,2 procent) eerst met de ouders gesproken. In 46,9 procent van de gevallen wordt ook direct contact opgenomen met een instantie, met name om advies te krijgen over de te volgen procedure. Met name worden FPNM, Bureau Sostenemi en DAS genoemd. In 13,5 procent van de gevallen wordt in tweede instantie contact opgenomen met een instantie indien ouders, na het gesprek, niets hebben ondernomen om de situatie van het kind te verbeteren. In 7,3 procent van de gevallen wordt alleen contact opgenomen met een instantie indien het kindercentrum (na een gesprek met de ouders en/of het bestuur) het nodig acht. In 5,2 procent van de gevallen wordt ook met het kind gesproken. In 5,2 procent van de kindercentra weet men niet wat te doen bij een vermoeden van misbruik of verwaarlozing of heeft men nooit samengewerkt met een instantie buiten het kindercentrum om.

Gedurende openingstijden is er in 6,3 procent van de kindercentra slechts 1 persoon aanwezig. In 81,3 procent zijn er tussen 2 en 5 personen aanwezig en in 12,4 procent van de kindercentra zijn er tussen 6 en 10 personen aanwezig. In de meeste kindercentra zijn dit de leidinggevenden van de kindercentra (90,6 procent), in 24,0 procent betreft het vrijwilligers, in 10,4 procent betreft het pedagogisch medewerkers, in 8,3 procent van de kindercentra zijn het werksters, in 7,3 procent zijn het mensen die het eten voor de kinderen verzorgen, in 6,3 procent betreft het stagiaires, in 4,2 procent zijn familieleden van de eigenaar van het kindercentrum en in 8,3 procent zijn het andere mensen (bijvoorbeeld de manager van het pand).

Verder hebben 95,8 procent van diegenen die de leiding hebben over het kindercentrum een geldig rijbewijs en gedurende openingstijdens hebben 96,9 procent een auto tot hun beschikking.

02 FYSIEKE VEILIGHEID

Op 3 na hebben alle kindercentra, tijdens openingstijden, toegang tot een auto (met al de benodigde documentatie). Op 4 na zijn de leiders van de kindercentra in het bezit van een geldig rijbewijs.

03 BRANDVEILIGHEID EN PREVENTIE VAN CALAMITEITEN

Slechts 18,8 procent van de kindercentra is in het bezit van een protocol aangaande de procedures die moeten worden gevolgd tijdens dringende situaties en noodgevallen. Daarnaast is slechts 30,2 procent een protocol aangaande brandveiligheid en 33,3 procent is in het bezit van een ontsnappingsplan. Deze plannen en protocollen dateren in de meeste gevallen van de opening van het kindercentrum. Van de kinderdagverblijven die in het bezit zijn van een ontsnappingsplan, doet 31,3 procent minimaal twee keer per jaar een oefening van het ontsnapingsplan en staat in 43,8 procent van de gevallen het ontsnappingsplan beschreven in een draaiboek.

Verder is op bijna tweederde van de kindercentra een EHBO-doos aanwezig met minimaal die artikelen die nodig zijn voor kinderen in de leeftijdscategorie waar zorg aan wordt geboden. In bijna driekwart van de kindercentra is er een brandblusapparaat en in éénderde is er een rookmelder. In 61,5 procent van de kindercentra heeft het personeel voldoende kennis over het gebruik van brandblusapparaten en rookmelders.

Tot slot heeft slechts 12,5 procent van de kindercentra een collectieve WA verzekering voor de kinderen.

04 VEILIGHEID VAN HET GEBOUW EN HET PERCEEL

De locatie van het kindercentrum vormt in 16,7 procent van de gevallen een risico voor de veiligheid, aangezien deze kindercentra oftewel naast een drukke weg zitten of in een gebied omringd door mondi. Echter, in 71,9 procent van de kindercentra is het brengen en ophalen van kinderen zodanig geregeld dat het geen gevaarlijke verkeerssituaties met zich meebrengt. Bovendien zijn vrijwel alle kindercentra (op één na) goed toegankelijk voor een ambulance, brandweerauto of politiewagen. Bijna alle kindercentra hebben een veiligheidsmuur om het kindercentrum heen, een systeem bij de ingang/uitgang dat op slot kan en een voorportaal tussen de ingang/uitgang en de openbare weg dat ook op slot kan (respectievelijk 94,8 procent, 85,4 procent en 84,4 procent).

Alle kindercentra hebben een water- en electriciteitsaansluiting en vrijwel alle (met uitzondering van 1 kindercentrum) hebben een goed functionerend rioleringsstelsel of zijn aangesloten op een beerput of septic tank die regelmatig wordt geleeegd. Verder hebben bijna alle kindercentra een wc-/doucheruimte met betegelde wanden tot een hoogte van 1,60 meter, betegelde vloeren en ventilatie (respectievelijk 88,5 procent, 97,9 procent en 94,8 procent). Echter, slechts 30,2 procent van de kindercentra hebben een voorportaal in de wc-/doucheruimtes en bij meer dan de helft van de kindercentra (54,2 procent) kunnen de deuren van de wc-/doucheruimtes op slot.

Tot slot verkeren de gebouwen waarin de kindercentra gevestigd zijn bijna allemaal in een goede staat, de ruimtes hebben een plafond en de ramen en deuren gaan goed open en dicht (respectievelijk 94,8 procent, 94,8 procent, 97,9 procent en 100,0 procent).

05 VEILIGHEID VAN DE BINNENRUIMTES

In de meerderheid van de kindercentra is er geen trap aanwezig. In de kindercentra waar wel een trap aanwezig is, is de trap in 60,0 procent van de gevallen beveiligd en is er sprake van een reling. Slechts in 1 kindercentrum is geconstateerd dat kinderen door de aanwezige tralies van de trap heen kunnen kruipen.

De overgrote meerderheid van de kindercentra (91,7 procent) biedt voldoende veiligheid voor het aantal kinderen dat tegelijkertijd in de ruimte aanwezig zijn (aan het spelen zijn). Bij deze beoordeling is rekening gehouden met de maatstaf van 4m² per kind.

In ruim één op de vier kindercentra (26,0 procent) is er geen babykamer aanwezig en in 10 procent van de kindercentra is er geen keuken. In kindercentra waar er zowel een babykamer als een keuken aanwezig zijn, zijn deze ruimtes in de meeste gevallen (85,0 procent) niet met elkaar verbonden. Dit is belangrijk om de brandveiligheid van de babykamer te garanderen.

Voorts is in de meeste kindercentra (81,3 procent) geen glazen deuren/schuifdeuren aanwezig, wat een belangrijke voorwaarde is voor het kunnen garanderen van de veiligheid van kinderen die in de binnen- en/of buitenruimtes spelen.

Daarnaast zijn de meeste kindercentra goed geventileerd (95,8 procent). In bijna alle kindercentra (99,0 procent) worden de ruimtes dagelijks geventileerd.

06 VEILIGHEID VAN DE SLAAPGELEGENHEDEN

In 77,1 procent van de kinderdagverblijven is er een slaapgelegenheid, en in 60,4 procent is er (ook) een slaapgelegenheid voor baby's.

In bijna alle kinderdagverblijven met een slaapgelegenheid (94,6 procent), slapen alle kinderen op een afzonderlijk bed met beddegoed en een kussen. Daarnaast zijn babybedden in de meeste kinderdagverblijven veilig, aangezien in de meeste gevallen geen ruimte is tussen het matras en de zijwanden van het bed (87,8 procent) en de verwijderbare zijwanden van het bed niet toegankelijk zijn voor de baby's (98,2 procent).

06 VEILIGHEID VAN DE SLAAPGELEGENHEDEN

Voor kinderen ouder dan 18 maanden is het toegestaan om een matras te gebruiken om te slapen mits alle kinderen op een individueel matras kunnen liggen. In 90,3 procent van de kinderdagverblijven is dit het geval. Indien zorg wordt aangeboden gedurende de avonduren, moeten alle kinderen wel een eigen bed hebben om te slapen. Van de geïnterviewde kinderdagverblijven, biedt slechts 1 op de 8 zorg tijdens de avonduren. In bijna al deze kinderdagverblijven, met uitzondering van 1, hebben alle kinderen een eigen bed om te slapen.

In de meeste kindercentra met een slaapgelegenheid, worden bedden en matrassen veilig en schoon gehouden. In 86,4 procent zijn de bedden en matrassen beveiligd, in 95,9 procent van de gevallen worden de matrassen volgens het schoonmaak protocol schoon gehouden en in 72,9 procent van de gevallen hebben de matrassen een plastic omhulsel.

Tijdens het slapen is het belangrijk dat kinderen goed in de gaten worden gehouden. In 87,8 procent van de kindercentra liggen kinderen in een ruimte die goed bereikbaar is en waarin de kinderen goed zichtbaar zijn. Ook wordt regelmatig gecontroleerd op de slapende kinderen door middel van bijvoorbeeld een raam/luik in de deur of de muur en een babyfoon (in gemiddeld 40,5 procent van de kindercentra) of door de aanwezigheid van een volwassene in de ruimte waarin de kinderen liggen te slapen (in gemiddeld 91,2 procent van de kindercentra).

07 VEILIGHEID VAN DE VLOEREN, MUREN EN DE SANITAIRE INSTALLATIES

In 89,6 procent van de kindercentra vormen de vloeren geen direct bron van gevaar. De meeste vloeren zijn betegeld (97,9 procent) en vloeren die van hout zijn, hebben geen splinters. Wel is er in 21,9 procent van de kinderdagverblijven sprake van slipgevaar op de betegelde delen van de vloeren.

De muren in de meeste kindercentra (94,8 procent) waren schoon tot een hoogte van 1.60 meter. Daarnaast waren de toiletten en wasbakken die kinderen gebruiken vanaf een leeftijd van twee jaar, in de meeste gevallen, makkelijk te gebruiken en voorzien van beveiliging (87,5 procent en 83,3 procent, respectievelijk). Echter, in 40,6 procent van de kindercentra was er geen mogelijkheid tot supervisie van de sanitaire gelegenheden die worden gebruikt door kinderen tot 6 jaar oud (door middel van een luik in de deur of muur of een duodeur) en in 62,5 procent van de gevallen konden de toiletten op slot, terwijl dit niet is aangeraden.

08 VEILIGHEID VAN DE BUITENRUIMTES

De meeste kindercentra (93,8 procent) hebben een buitenmuur welke voorkomt dat kinderen naar buiten kunnen gaan en in de meeste kindercentra (94,8 procent) biedt de ruimte die wordt gebruikt om buiten te spelen genoeg veiligheid voor alle kinderen die tegelijkertijd aan het spelen zijn. Er is ook voldoende ruimte voor spelletjes en activiteiten voor grove motoriek (92,7 procent) en ook voldoende ruimte, zodat kinderen niet tegen elkaar of tegen het spelmateriaal hoeven te botsen (92,7 procent).

De vloer van de buitenruimtes is in de meeste kindercentra (86,5 procent) goed onderhouden en zonder gaten of oneffenheden. Tevens zijn de buitenruimtes vrij van giftige stoffen of voorwerpen (91,7 procent) en/of giftige of puntige planten (88,5 procent). Echter, in bijna één derde van de kindercentra zijn in de buitenruimtes gevaarlijke stoffen of voorwerpen (bijvoorbeeld puntige voorwerpen) te vinden. Wel is er bij alle kindercentra altijd een volwassene aanwezig wanneer de kinderen buiten spelen.

09 VEILIGHEID VAN DE MEUBELS EN HET SPELMATERIAAL

In bijna alle kindercentra (91,7 procent) zijn de meubels en het spelmateriaal stevig en veilig en in iets meer dan driekwart van de kindercentra is het spelmateriaal op een veilige manier bevestigd (77,0 procent). In 68,8 procent van de kindercentra is het spelmateriaal in goede staat, in 28,1 procent is het spelmateriaal gedeeltelijk in goede staat en in 3,1 procent van de kindercentra is al het spelmateriaal in slechte staat.

Verder is het belangrijk om aan te geven dat terwijl in 45,8 procent van de kindercentra de valhoogte van het spelmateriaal meer dan 60 cm is, in minder dan de helft van deze kindercentra (45,5 procent) speciale tegels of zand is aangelegd om de val van de kinderen te breken. Bij het interpreteren van deze bevinding moet wel rekening worden gehouden met de werkwijze die interviewers hebben gehanteerd bij het beantwoorden van de vraag over de aanwezigheid van speciale tegels of zand. In kindercentra met meer dan 1 spelgelegenheid met een valhoogte van meer dan 60 cm werd desbetreffende vraag met “nee” beantwoord indien bij 1 of meer van deze spelgelegenheden speciale tegels of zand ontbrak.

Kindercentra zijn wel merendeels (95,8 procent) in het bezit van meubels waar kinderen makkelijk op en af kunnen en die in goede staat van onderhoud zijn (93,8 procent).

10 VEILIGHEID MET BETREKKING TOT GEVAARLIJKE VOORWERPEN EN (VLOEI)STOFFEN

Voor de veiligheid van kinderen is het uitermate van belang dat gevaarlijke voorwerpen en (vloeistoffen) veilig worden bewaard op plaatsen waar kinderen niet (makkelijk) bij kunnen. In iets meer dan driekwart van de kindercentra worden gevaarlijke stoffen, zoals schoonmaakmiddelen en geneesmiddelen, bewaard in kasten die buiten het bereik zijn van de kinderen en die altijd op slot zijn. In 82,3 procent van de kindercentra zijn gereedschappen en andere voorwerpen die een gevaar kunnen vormen voor de kinderen ook bewaard in een kast dat altijd op slot is.

Daarnaast is het belangrijk dat kinderen goed worden beschermd tegen het gevaar van electrocutie. In bijna alle kindercentra (93,8 procent) zijn elektrische aansluitingen buiten het bereik van kinderen. Elektrische kabels zitten meestal in een kabelgoot (82,3 procent) en elektrische apparaten, zoals ventilatoren, zijn buiten bereik van de kinderen (81,3 procent). Staande ventilatoren zijn niet toegestaan.

Tot slot is gekeken naar de veiligheid van gas installaties, met name of de eventueel aanwezige gasbommen volgens de regels van de Dienst Technische Inspectie (DTI) zijn geplaatst. In de meerderheid van de kindercentra waren gasbommen aanwezig (82,3 procent) en deze gasbommen waren in de meeste gevallen geplaatst volgens de regels van de DTI (96,2 procent).

VEILIGHEID BINNEN KINDERCENTRA

Procedures ter voorkoming van blootstelling van kinderen aan fysieke nalatigheid, misbruik of geweld binnen het kindercentrum

Protocol bij vermoeden van misbruik of verwaarlozing

Brandveiligheid in kindercentra. Aanwezig zijn:

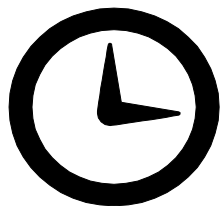
Veiligheid binnen- en buitenruimtes

GEZONDHEID

01 ALGEMEEN

Alle kindercentra zijn aangesloten op de WEB en ELMAR en bijna alle kindercentra (met uitzondering van 1 kindercentrum) hebben een goed functionerend afvoersysteem voor afvalwater dat verbonden is met het rioleringsysteem of met een beerput dat regelmatig wordt gelegegd. Wel is het opmerkelijk dat 2 kindercentra afvalwater van de beerput op de weg laten lopen. Gelukkig laten kindercentra het afvalwater van de beerput niet weglopen op plekken die worden gebruikt door de kinderen. Het is voor de veiligheid van de kinderen wel belangrijk om op te merken dat de beerput van 1 kindercentrum niet helemaal dicht is. Tevens hebben 5 kindercentra (5,2 procent) een regenbak, waarvan 1 ook niet helemaal dicht is. Dit brengt de veiligheid van kinderen in gevaar.

Voor wat betreft de buitenruimtes van de kindercentra, moet vermeld worden dat deze in de meeste gevallen hygiënisch (93,8 procent) en makkelijk schoon te maken (94,8 procent) zijn. Ook zijn ze gevrijwaard van giftige planten en grassoorten (96,9 procent) en in de meeste gevallen is een deel van de buitenruimtes in de schaduw (89,6 procent).

De binnenruimtes van de kindercentra zijn in de meeste gevallen schoon (94,8 procent), hygiënisch (93,8 procent) en goed geventileerd (95,8 procent). In alle kindercentra worden de binnenruimtes dagelijks schoongemaakt, maar in 6,3 procent van de kindercentra gebeurt dit in het bijzijn van de kinderen.

Het afval in de binnenruimtes wordt in de meeste gevallen in een goed onderhouden (95,8 procent), goed afgesloten (88,5 procent) en in een hygiënische prullenbak bewaard. De prullenbak in de binnenruimtes wordt in de meeste kindercentra (96,9 procent) dagelijks gelegegd. De prullenbak in de buitenruimtes wordt in alle kindercentra regelmatig gelegegd.

01 ALGEMEEN

In 94,8% van de kindercentra komt er voldoende zonlicht naar binnen. Verder zijn de vloeren van de binnenruimtes van 99,0% van de kindercentra glad en schoon. Slechts in 4,2% van de kindercentra ligt er vloerbedekking in de binnenruimtes, wat niet is toegestaan.

Verder worden kindercentra aanbevolen om raambekleding te gebruiken dat makkelijk schoon te maken is, in plaats van gordijnen van stof. In 46,9% van de kindercentra wordt makkelijk schoon te maken raambekleding gebruikt, in 37,5% van de kindercentra worden gordijnen van stof gebruikt en in 15,6% van de kindercentra wordt geen raambekleding gebruikt.

Tot slot wordt slechts in 38.5% van de kindercentra direct contact opgenomen met de Directie Volksgezondheid indien er een uitbraak van een bepaalde ziekte in het kindercentrum wordt geconstateerd. In 30,2% van de kindercentra wordt niet meteen contact opgenomen met de Directie Volksgezondheid en in 31,3% van de kindercentra is nooit een uitbraak van een ziekte geconstateerd. Verder wordt in 72,9% van de kindercentra medicijnen goed en volgens de richtlijnen/instructies bewaard.

02 DE HYGIËNE VAN DE SANITAIRE RUIMTES EN INSTALLATIES

In de meeste kindercentra zijn er voldoende badkamers en toiletten voor het aantal kinderen dat het kindercentrum bezoekt. Echter, het is wel noemenswaardig dat er toch in 9,4 procent van de kindercentra niet voldoende badkamers en toiletten aanwezig zijn en dat er in 10,4 procent van de kindercentra ook niet voldoende (wc)potten voor de kinderen aanwezig zijn. Daarnaast is maar liefst in bijna éénderde van de kindercentra (30,2 procent) geen apart toilet met wasbak aanwezig voor het personeel en ouders/bezoekers.

In bijna alle kindercentra (met uitzondering van 1 kindercentrum) hebben de toiletten een goed afvoersysteem en een systeem voor ventilatie, zodat de lucht afkomstig van de riolering of beerput, goed wordt afgevoerd. In 93,8 procent van de kindercentra worden de sanitaire ruimtes ook voortdurend geventileerd.

WC potten worden in bijna alle kindercentra meteen schoongemaakt na gebruik (91,7 procent) en worden wekelijks gedesinfecteerd (97,9 procent). De sanitaire ruimtes hebben in de meeste gevallen een plafond (92,7 procent), een deur (94,8 procent) en gladde tegels (die makkelijk kunnen worden schoongemaakt) tegen de muren tot op een hoogte van 1,60 meter (87,5 procent). De vloeren in de sanitaire ruimtes zijn in de meeste gevallen goed bestendig tegen vochtigheid (89,6 procent) en makkelijk om schoon te maken (97,8 procent).

02 DE HYGIËNE VAN DE SANITAIRE RUIMTES EN INSTALLATIES

In bijna de helft van de kindercentra (48,4 procent) is er geen aparte ruimte aanwezig in de sanitaire ruimtes om de wc potten van kinderen schoon te maken. De ruimte waar de wc potten worden schoongemaakt zijn in de meeste kindercentra niet in de buurt van de wasbakken waar kinderen hun handen wassen (71,0 procent) en ook niet in de buurt van de schoonmaakmiddelen die worden gebruikt in de keuken (90,3 procent).

In de sanitaire ruimtes van de meeste kindercentra is er een zeppomp aanwezig die de kinderen kunnen gebruiken om hun handen te wassen (87,5 procent). Ook is er niet-herbruikbaar papier aanwezig om de handen af te drogen (81,3 procent).

03 DE HYGIËNE VAN DE KEUKEN EN ANDERE PLEKKEN WAAR VOEDSEL WORDT BEWAARD

In bijna tweederde van de kindercentra (65,6 procent) is er een keuken aanwezig om eten voor de kinderen klaar te maken. In 5,2 procent van de kindercentra wordt de keuken in de aangrenzende woning gebruikt om eten voor de kinderen klaar te maken en in 9,2 procent van de kindercentra is er geen keuken of wordt de aanwezige keuken niet gebruikt om eten klaar te maken voor de kinderen.

Bijna alle kindercentra hebben een plek met stromend water waar de afwas kan worden gedaan (93,8 procent) en in de meeste kindercentra is er op deze plek een stankbocht dat verbonden is met de beerput of de riolering (94,8 procent).

De keuken (indien aanwezig) mag geen directe verbinding hebben met de sanitaire ruimtes. Echter, in 10 procent van de kindercentra met een keuken, is er een directe verbinding tussen de keuken en de sanitaire ruimtes. Verder is de keuken meestal goed geventileerd (97,1 procent) en makkelijk schoon te maken. De vloer is in de meeste gevallen betegeld (95,7 procent) alsook de muren tot op een hoogte van 1,60 meter (87,1 procent), de oppervlaktes die worden gebruikt om eten klaar te maken zijn van hard materiaal (98,6 procent) waar vocht niet zomaar doorheen kan (80,0 procent). Wel ontbreken er vaak schermen voor de ramen (71,4 procent) of buitendeur (88,6 procent) en in de meeste gevallen is er geen afzuigkap (68,6 procent).

De keukenattributen zijn in het overgrote deel van de kindercentra schoon (98,6 procent) en in goede staat (97,1 procent) en het vuil wordt bewaard in een afgesloten vuinisdak waar kinderen en ongedierte niet bij kunnen (94,3 procent).

03 DE HYGIËNE VAN DE KEUKEN EN ANDERE PLEKKEN WAAR VOEDSEL WORDT BEWAARD

Voor de veiligheid van de kinderen is het belangrijk dat de keuken en de aanwezige apparatuur goed is beveiligd. Hoewel de keuken in de meeste kinderdagverblijven is afgesloten met een hek of deur (72,9 procent), zijn de keukenkasten en de knoppen van het fornuis vaak niet voorzien van beveiligingsmateriaal (respectievelijk 71,4 procent en 80,0 procent). Magnetrons zijn wel vaak buiten het bereik van kinderen geplaatst (95,6 procent).

Acht van de tien kindercentra bieden eten aan aan de kinderen. Meestal bestaat dit uit een warme maaltijd. Ouders zorgen dan voor een snack. In 87,0 procent van de kindercentra biedt men voldoende, gevarieerd en gezond eten aan. Andere kindercentra bieden wel eten aan, maar voldoen niet aan de richtlijnen beschreven in “Reglanan General di Alimentacion y Movecion Aruba, 2012” (7,8 procent) of hebben deze niet ontvangen (5,2 procent). De meeste kindercentra die eten aanbieden, serveren het eten volgens de regels van de Directie Volksgezondheid (89,9 procent) en 98,8 procent van de kindercentra die eten bewaren, doen dit op een plek waar het eten niet in contact komt met schoonmaakmiddelen. In alle kindercentra is er altijd schoon water beschikbaar voor zowel de kinderen als het personeel.

04 HYGIENE VAN HET SPELMATERIAAL EN HET MEUBILAIR

Het spelmateriaal is in bijna alle kindercentra in een goede en hygiënische staat (95,8 procent). Daarnaast is het spelmateriaal ook geschikt voor de kinderen die het kinderdagverblijf bezoeken (96,9 procent). Een klein gedeelte van de kindercentra heeft een zandbak (14,6 procent) en de helft van deze kindercentra bedekt de zandbak met een net of deksel na gebruik (57,1 procent).

05 PREVENTIE

Het is van groot belang dat kindercentra protocollen opstellen ten behoeve van het voorkomen of tijdig aanpakken van situaties die het welzijn van de kinderen in gevaar brengt. Zes op de tien kindercentra (61,5 procent) hebben een protocol ten aanzien van het bestrijden van infectieziekten en andere oorzaken van ziekte. Daarnaast heeft slechts eenderde van de kindercentra (34,4 procent) een protocol dat beschrijft hoe gehandeld moet worden in het geval van een kind of een medewerker ziek wordt of een ongeval krijgt. Deze protocollen zijn gemiddeld 8,5 jaar geleden opgesteld, vaak rond de opening van het kindercentrum.

05 PREVENTIE

Ter voorkoming van de verspreiding van ziekten en bacteriën is het niet toegestaan om huisdieren in de binnenruimtes te hebben. Een klein percentage van de kindercentra (5,2 procent) laten huisdieren wel toe tot de binnenruimtes. Verder heeft één op de drie kindercentra (33,3 procent) een protocol ter bestrijding van ongedierte en 86,5 procent heeft een protocol met betrekking tot handhygiëne en hoesten.

Om hygiënische redenen is ook het belangrijk dat kinderen hun eigen spullen hebben. In 90,6 procent van de kindercentra hebben kinderen inderdaad hun eigen spullen die ze meestal dagelijks (51,7 procent) of wekelijks (32,2 procent) naar huis brengen en de volgende dag c.q. week weer meenemen naar het kindercentrum. Dit persoonlijke pakket bestaat onder andere uit: een handdoek (73,6 procent), een kam of haarborstel (59,8 procent), een washandje (47,1 procent), beddegoed (40,2 procent) en kussen (19,5 procent), een tandenborstel (29,9 procent) en extra kleding, baby wipes, luiers, bekers, zeep, shampoo en andere spullen om in bad/onder de douche te gaan.

GEZONDHEIDSASPECTEN IN KINDERCENTRA

De binnenruimtes zijn altijd:

Schoon: **94,8%**

Hygiënisch: **93,8%**

Goed geventileerd: **95,8%**

Goed op slot: **88,5%**

Goed onderhouden: **95,8%**

De sanitaire ruimtes hebben:

Voldoende badkamers en toiletten: **93,8%**

Apart toilet met wasbak voor personeel en bezoekers: **69,8%**

Wc potten die meteen na gebruik worden schoongemaakt en wekelijks worden gedesinfecteerd: **91,7% en 97,9%**

Een zeppomp en niet-herbruikbaar papier om handen te wassen en af te drogen: **87,5% en 81,3%**

De keuken is:

Niet direct verbonden met de sanitaire ruimtes: **90,0%**

Voorzien van stromend water: **93,8%**

Voorzien van keuken-attributen die schoon en in goede staat zijn: **98,6% en 97,1%**

Niet voorzien van schermen voor ramen of deuren of beveiliging voor kasten of fornuis: **71,4%, 88,6%, 71,4% en 80,0%**

Het spelmateriaal is:

In goede staat, hygienisch en geschikt voor de kinderen: **95,8% en 96,9%**

Aanwezige protocollen:

Bestrijding van (infectie)ziektes: **61,5%**

Handelswijze bij ziekte of ongeval kind of medewerker: **34,4%**

Bestrijding ongedierte: **33,3%**

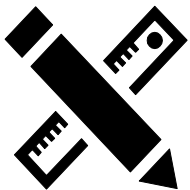
Handhygiëne en hoesten: **86,5%**

PEDAGOGISCH BELEID

01 ALGEMEEN

De gezonde cognitieve fysieke en emotionele ontwikkeling van kinderen moeten altijd centraal staan. Toch heeft slechts iets meer dan de helft van de kindercentra (57,3 procent) een werkplan waar de ontwikkeling van de kinderen op een pedagogisch verantwoorde manier wordt gestimuleerd. In 83,6 procent van de kindercentra die een werkplan hebben, worden de ontwikkelingsgebieden beschreven die Fundacion pa Nos Muchanan (FPNM) in haar trainingen gebruikt, namelijk emotionele ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, lichamelijke ontwikkeling, motorische ontwikkeling en taalontwikkeling. Daarnaast wordt in het werkplan ook beschreven hoe de zorg, supervisie en begeleiding van kinderen plaats moeten vinden, rekening houdend met de leeftijd van de kinderen. In 89,1 procent van de kindercentra is het werkplan opgezet vanuit een pedagogisch oogpunt en bevat activiteiten die de ontwikkeling van de kinderen op elk gebied moeten stimuleren.

De meeste kindercentra (90,6 procent) hebben genoeg ontwikkelingsmateriaal voor de kinderen, zodat ze op verantwoorde en passende manier kunnen spelen, rekening houdend met hun leeftijd. Echter, meer dan de helft van de kindercentra (58,3 procent) heeft geen activiteitenprogramma dat op een zichtbare plek hangt voor elke afzonderlijke groep kinderen.

02 REGISTRATIE VAN INFORMATIE OVER KINDEREN

De privacy van kinderen moet ook centraal staan in het beleid van kindercentra. Ten tijde van dit onderzoek had meer dan de helft van de kindercentra (55,2 procent) geen protocol aangaande de privacy van kinderen en de uitgifte van informatie van kinderen aan derden.

Verder hebben alle kindercentra, met uitzondering van één, een registratiesysteem voor alle kinderen die bij het kindercentrum staan ingeschreven. Dit registratiesysteem bevat de volgende informatie: naam van het kind (100,0 procent), geboortedatum (100,0 procent), adres (100,0 procent), telefoonnummer (100,0 procent), huisarts (77,9 procent), AZV nummer (90,5 procent), gezondheidstoestand van het kind (97,9 procent) en het werkadres van de ouders of verzorgers (92,6 procent).

03 BETROKKENHEID VAN OUDERS

Het pedagogisch beleid van kindercentra kan niet enkel door de verzorgers worden aangedragen. Ouders moeten ook worden betrokken bij het naleven van de protocollen en het werkplan. De meeste kindercentra (86,5 procent) stimuleren de betrokkenheid van ouders. Dit gebeurt op verschillende manieren. Ouders mogen meedoen aan activiteiten binnen en buiten het kindercentrum, ouders krijgen aan het eind van de week een mapje om een indruk te krijgen van de voortgang van hun kinderen. Er is een whatsapp group voor ouders, ouders worden uitgenodigd voor lezingen, “support” groepen, enzovoorts.

Ouders worden in de meeste gevallen van tevoren schriftelijk geïnformeerd over: het pedagogisch beleid (62,5 procent), de wijze waarop contact wordt onderhouden met de ouders (81,3 procent), de procedures die worden gehanteerd gedurende noodgevallen en crisis situaties (56,3 procent), de geldende regels met betrekking tot (besmettelijke) ziektes (88,5 procent), de protocollen met betrekking tot privacy en uitgifte van informatie aan derden (61,5 procent) en de regels aangaande het indienen van klachten en het omgaan met klachten (74,0 procent).

Driekwart van de kindercentra heeft 1 pedagogisch medewerker per groep kinderen en 20,8 procent hebben, per groep, 2 pedagogisch medewerkers. De rest van de kindercentra (4,2 procent) heeft 3 tot 5 pedagogische medewerkers per groep.

04 BELEID TEN AANZIEN VAN KINDEREN MET SPECIALE BEHOEFTE

In totaal biedt 67,7 procent van de kindercentra zorg aan kinderen met speciale behoeften, waaronder kinderen met autisme (50,0 procent), ADHD (11,8 procent), syndroom van Down (11,8 procent), cerebrale parese (2,9 procent) en kinderen met andere aandoeningen (23,5 procent). Echter, slechts 9,4 procent van de kindercentra heeft een protocol ten aanzien van kinderen met speciale behoeften. Toch vindt men in de meerderheid van de kindercentra (78,5 procent) dat ze op de hoogte zijn van de behoeften van kinderen met speciale behoeften. Ook hebben de meesten (83,1 procent) kennis over het effect dat stimuli hebben op kinderen met speciale behoeften. Bijna de helft van de pedagogisch medewerkers in de kindercentra die zorg aanbieden aan kinderen met speciale behoeften hebben geen cursus gevolgd over de behoeften van deze groep kinderen. In 33,8 procent van de kindercentra heeft 1 pedagogisch medewerker zo'n cursus gevolgd en in 23,1 procent hebben 2 of meer pedagogische medewerkers zo'n cursus gevolgd.

Ten tijde van dit onderzoek had 36,9 procent van de kindercentra ten minste één kind met een speciale behoefte. De meeste kindercentra boden zorg aan 1 kind met een speciale behoefte (62,5 procent), 20,8 procent bood zorg aan 2 kinderen met een speciale aandoening en 16,7 procent bood zorg aan 3 of meer kinderen met een speciale behoefte. De meeste van deze kinderen hebben autisme (70,8 procent), ADHD (16,7 procent), het syndroom van Down (16,7 procent) en/of andere aandoeningen (33,3 procent). De meeste kinderen zijn jonger dan 6 jaar (57,1 procent; 7,1 procent is tussen 2 en 3 jaar, 25,0 procent is tussen 3 en 4 jaar en 25,0 procent is tussen 4 en 6 jaar).

In slechts één derde van de kindercentra met kinderen met speciale behoeften, houdt het kindercentrum een dossier bij van ontwikkeling van deze kinderen. Ouders worden altijd geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. In 33,3 procent van de gevallen worden anderen dan de ouders van het kind geïnformeerd, waaronder leden van het bestuur van het kindercentrum of een gedragsdeskundige verbonden aan het kindercentrum. In 8,3 procent van de gevallen wordt niets gedaan met de vergaarde informatie.

Van de kindercentra die zorg bieden aan kinderen met een speciale behoefte, heeft 29,2 procent contact met andere zorgverleners van de kinderen met speciale behoeften in hun kindercentrum, zoals met een psycholoog (28,6 procent), huisarts (14,3 procent), logopedist (2,1 procent) en anderen (55,0 procent). Het grootste deel van het contact verloopt of persoonlijk (85,7 procent) en/of telefonisch (42,9 procent).

Verder heeft slechts 19,8 procent van alle kindercentra een protocol voor kinderen die, hoewel ze geen diagnose hebben, toch gedrag vertonen die afwijkend is van het normaal/standaard gedrag. Volgens het protocol van deze kindercentra worden ouders geïnformeerd over het afwijkend gedrag van hun kind. In 73,7 procent van de gevallen wordt dit contact met de ouders geregistreerd.

04 BELEID TEN AANZIEN VAN KINDEREN MET SPECIALE BEHOEFTE

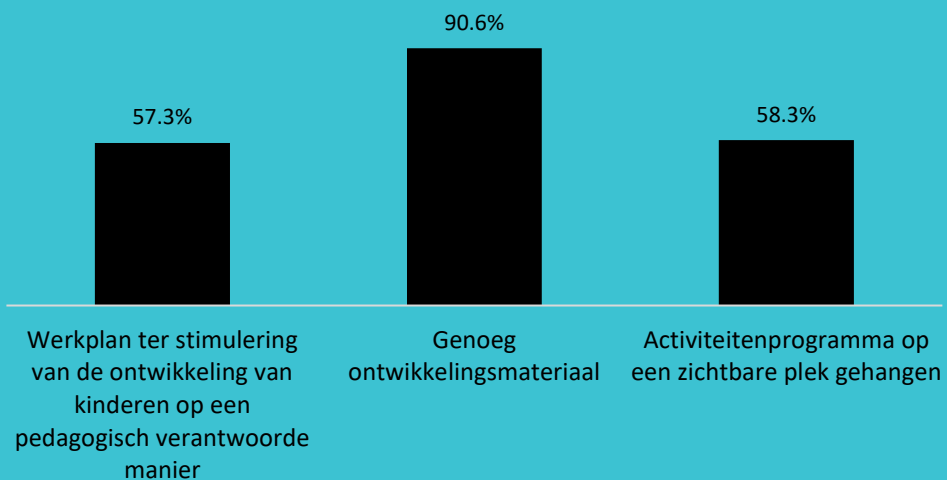
In 17,7 procent van de kindercentra is er een protocol met betrekking tot kinderen die de pedagogische doelen niet bereiken. In bijna al deze kindercentra (94,1 procent) zijn de ouders op de hoogte van dit protocol. Wanneer afwijkend gedrag wordt geconstateerd gaat men in de meeste kindercentra over tot observatie van het kind, waarna ouders worden geïnformeerd en geadviseerd om contact op te nemen met andere organisaties die hen op weg kunnen helpen. Daarna wordt samen met de ouders een plan van aanpak opgesteld. In 36,3 procent van deze gevallen worden de gesprekken met de ouders en de verdere aanpak geregistreerd.

Ten tijde van dit onderzoek boden kindercentra zorg aan één of meerdere kinderen met:

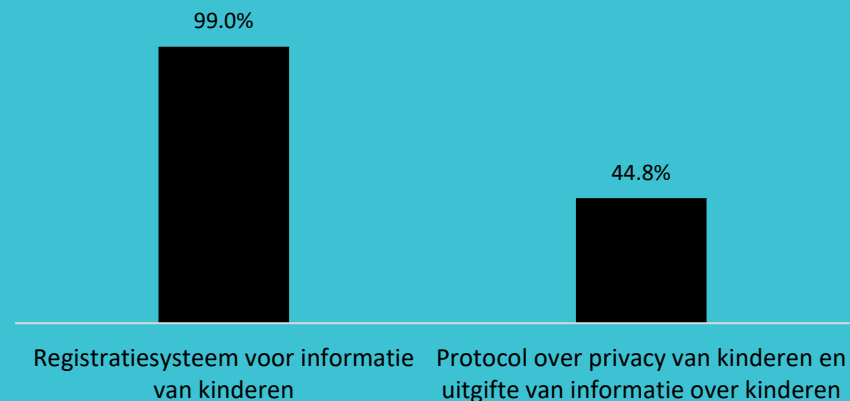
- Problemen met de taalontwikkeling (47,9 procent)
- Problemen op sociaal gebied/sociaal contact (34,4 procent)
- Communicatie problemen (38,5 procent)
- Niet-verbale kinderen (28,1 procent)
- Problemen met de cognitieve ontwikkeling (15,6 procent)
- Problemen met de motorische ontwikkeling (13,5 procent)
- Problemen met de lichamelijke ontwikkeling (8,3 procent)
- Andere problemen (waaronder gedragsproblemen) (8,3 procent)

PEDAGOGISCH BELEID IN KINDERCENTRA

Pedagogische ontwikkeling. De kindercentra zijn in het bezit van:

Informatie over kinderen. De kindercentra hebben:

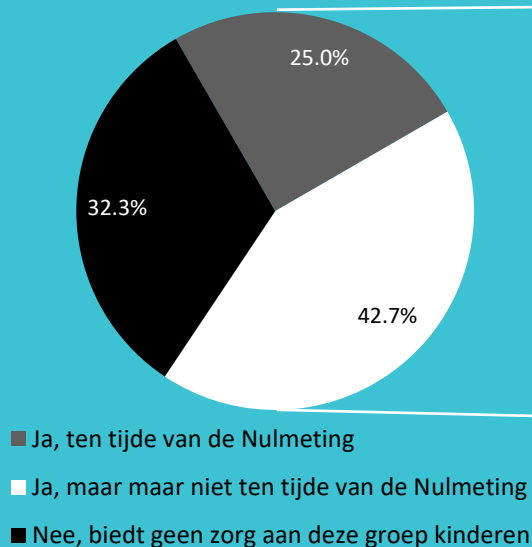
Betrokkenheid van de ouders wordt gestimuleerd: **86,5%**

Ouders worden van tevoren schriftelijk geïnformeerd over het beleid van de organisatie, de regels en de protocollen: **70,7%**

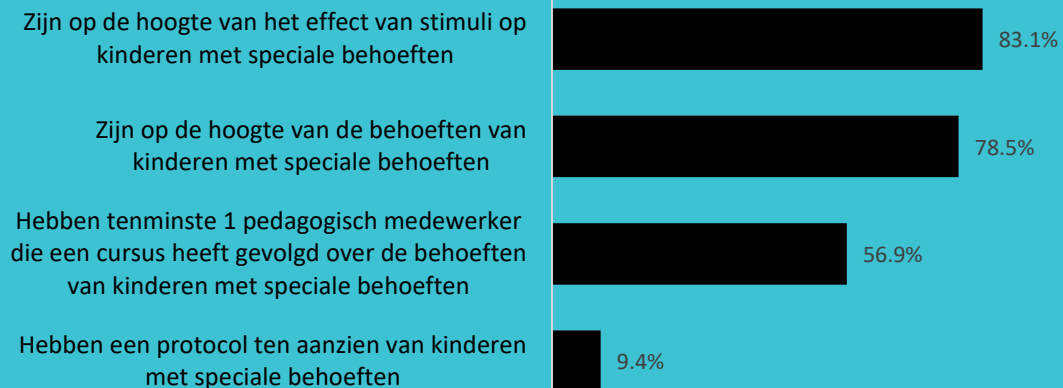
Ouders worden schriftelijk geïnformeerd van:

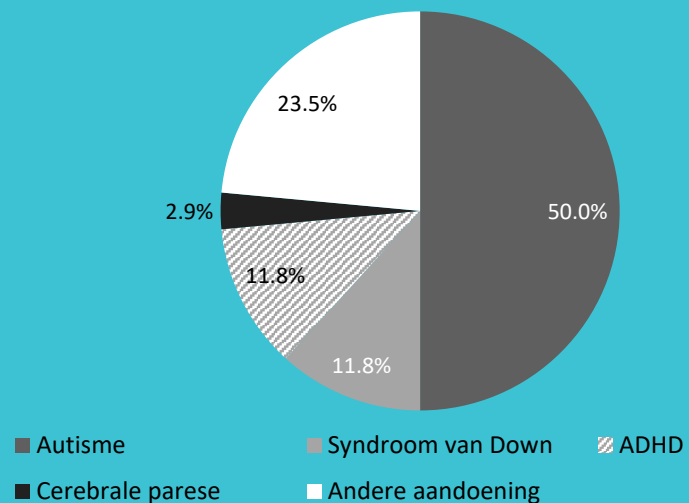
Biedt het kindercentrum zorg aan kinderen met speciale behoeften?

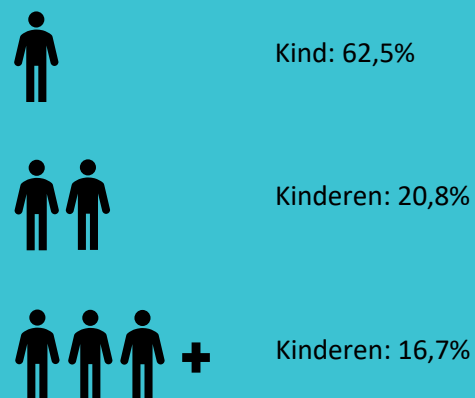
Kindercentra die zorg aanbieden aan kinderen met speciale behoeften:

Ten tijde van de Nulmeting boden kindercentra zorg aan kinderen met:

Aantal kinderen met speciale behoeften in kindercentra:

PERSONEEL

01 OPLEIDINGSNIVEAU LEIDINGGEVENDEN

Aan leidinggevend van kindercentra is gevraagd wat hun hoogst behaald opleidingsniveau is. De resultaten lieten de volgende verdeling zien: 5,2 procent van de leidinggevend heeft de basisschool afgerond, 18,8 procent heeft een LBO opleiding afgerond, 18,8 procent heeft een MAVO/MULO/HAVO/VWO/High school diploma behaald (14,0 procent heeft een MAVO/MULO diploma), 28,1 procent heeft een MBO diploma en 25,0 procent heeft een HBO diploma of hoger (4,1 procent heeft een ander type opleiding). Daarnaast heeft 87,5 procent van de leidinggevend één of meer cursussen gevolgd (het merendeel georganiseerd door FPNM), waaronder de volgende:

- Seguridad paden y pafo di centro EHBO/CPR (Veiligheid binnen en buiten het kindercentrum (EHBO/CPR) (96,6 procent)
- Fase di desaroyo di mucha 0-12 año (Ontwikkelingsfases van kinderen 0-12 jaar) (69,5 procent)
- Pedagogisch Beleid (62,7 procent)
- Desaroyo di idioma (Taalontwikkeling) (35,6 procent)
- Curso budgeteren (Cursus budgeteren) (30,5 procent)
- Pedagogische Acties (28,8 procent)
- Cursus "Logra bo Centro di Cuido y Guia di Mucha" (28,8 procent)
- Andere cursussen, zoals Conscious Discipline (10,2 procent), Communicatie (10,2 procent), Autisme (16,9 procent), Kindermisbruik (25,4 procent), ADHD (15,3 procent), Sexuele voorlichting van kinderen (15,3 procent), Beweegkriebels (15,3 procent) en anderen.

Verder heeft 36,5 procent van de leidinggevend een erkend en geldig EHBO diploma.

02 OPLEIDINGSNIVEAU PEDAGOGISCH MEDEWERKERS

Het hoogst behaald opleidingsniveau van de pedagogische medewerkers van de kindercentra (indien aanwezig), was als volgt: 9,6 procent heeft de basisschool afgemaakt, 13,8 procent heeft een LBO diploma behaald, 31,2 procent heeft een MAVO/HAVO diploma behaald (25,7 procent heeft een MAVO diploma), 28,9 procent heeft een MBO diploma, 5,5 procent heeft een HBO diploma en 11,0 procent heeft een diploma op een ander opleidingsniveau. Daarnaast heeft 71,9 procent van de pedagogische medewerkers één of meer cursussen gevolgd over kindzorg, waaronder:

- Seguridad paden y pafo di centro EHBO/CPR (Veiligheid binnen en buiten het kindercentrum (EHBO/CPR) (40,8 procent)
- Fase di desaroyo di mucha 0-12 año (Ontwikkelingsfasen van kinderen 0-12 jaar) (22,0 procent)
- Pedagogisch Beleid (15,6 procent)
- Cursus "Logra bo Centro di Cuido y Guia di Mucha" (11,0 procent)
- Desaroyo di idioma (Taalontwikkeling) (8,7 procent)
- Pedagogische Acties (8,3 procent)
- Curso budgeteren (Cursus budgeteren) (1,8 procent)
- Andere cursussen, zoals Kindermisbruik (6,9 procent), Communicatie (2,3 procent), Autisme (2,8 procent), ADHD (3,7 procent), Sexuele voorlichting van kinderen (3,7 procent), Beweegkriebels (2,8 procent), Conscious Discipline (1,8 procent) en anderen.

03 REGISTRATIE VAN MEDEWERKERS

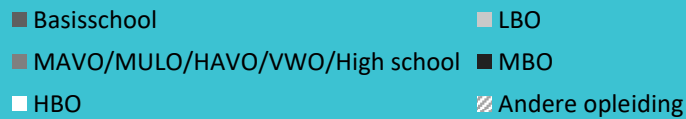
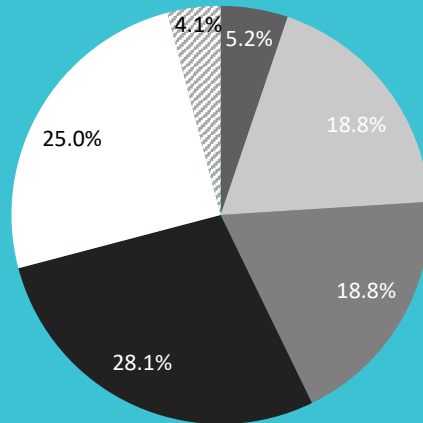
Naast de leidinggevende van het kindercentrum en de pedagogische medewerkers zijn er ook in 30,2 procent van de kindercentra onafhankelijke vrijwilligers die voor de kinderen zorgen.

In 81,9 procent van de kindercentra is er een register van de biografische data van alle medewerkers (naam, geboortedatum en -plaats, adres en geactualiseerd telefoonnummer). In 52,1 procent van de kindercentra is er tevens een register van de functie en het hoogst behaalde opleidingsniveau van alle medewerkers, inclusief een kopie van alle diploma's en relevante certificaten). In 65,9 van de kindercentra bevat het registratiesysteem ook een kopie van de AZV kaart van alle medewerkers en indien van toepassing, een kopie van de verblijfsvergunning en werkvergunning van de medewerkers (43,1 procent), een bewijs van goed gedrag van alle medewerkers (19,8 procent) en een geldige gezondheidsverklaring van alle medewerkers (21,9 procent). Daarnaast wordt in 35,4 procent van de kindercentra ook een register bijgehouden van geldige gezondheidsverklaringen van medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het voorbereiden, serveren en bewaren van etenswaren. Ook staat in dit register vermeld wie de leiding van het kindercentrum op zich neemt bij afwezigheid van de leidinggevende/eigenaar.

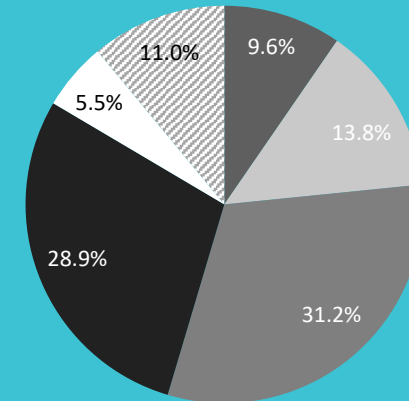

PERSONEEL IN KINDERCENTRA

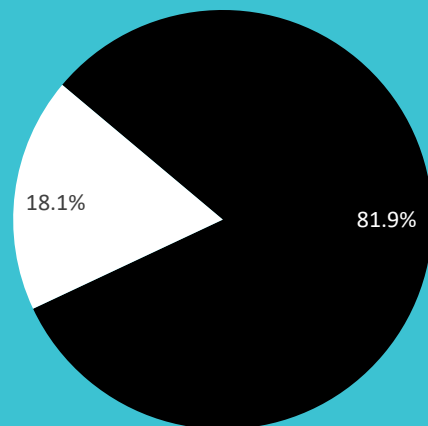
Hoogst behaalde opleidingsniveau leidinggevenden:

Hoogst behaalde opleidingsniveau pedagogisch medewerkers:

Kindercentra met een registratiesysteem van medewerkers:

Het registratiesysteem bevat informatie over:

IMPLEMENTATIE PERIODE

01 ALGEMEEN

Naast het vergaren van informatie over de mate waarin kindercentra voldoen aan de omschrijvingen die zijn opgesteld in navolging op de LV Kinderopvang, was het doel van de Nulmeting Kinderopvang tevens het vaststellen van de mate van implementatie van voornoemde omschrijvingen. Daartoe is voor een belangrijk deel van de omschrijvingen een periode vastgesteld waarbinnen kindercentra aan de omschrijvingen moeten voldoen. De vastgestelde periode verschilde per omschrijving en luidde als volgt: meteen, binnen 3 maanden, binnen 6 maanden, binnen 9 maanden, binnen 1 jaar, binnen 2 jaar of binnen 3 jaar.

De resultaten worden per kernonderdeel en per subthema besproken.

02 VEILIGHEID

Het kernonderdeel Veiligheid telt 59 omschrijvingen waar kindercentra meteen aan moeten voldoen. De resultaten laten zien dat alle kindercentra voldoen aan ten minste 54,2 procent van deze omschrijvingen. Verder voldoet de helft van de kindercentra aan 78,0% van de omschrijvingen en 3 kindercentra voldoen aan 89,9% van alle omschrijvingen, het hoogste percentage van alle kindercentra. Geen enkel kindercentrum voldoet aan alle bovengenoemde 59 omschrijvingen.

De omschrijvingen waar de meeste kindercentra (99,0 procent) meteen aan voldoen, behoren tot het subthema Fysieke Veiligheid. De omschrijvingen waar een betrekkelijk kleiner aantal kindercentra meteen aan voldoen (31,3 procent voldoet aan meer dan de helft van de omschrijvingen), behoren tot het subthema Veiligheid van de vloeren. Met name heeft dit betrekking op het slipgevaar dat in 24,0% van de kindercentra is geconstateerd.

02 VEILIGHEID

Daarnaast zijn er voor het kernonderdeel Veiligheid 12 omschrijvingen waar kindercentra binnen 3 maanden aan moeten voldoen. Van alle kindercentra, voldoen 92,7 procent reeds aan meer dan de helft van de omschrijvingen (54,5 procent). Geen enkele kindercentrum voldoet aan alle omschrijvingen. Voor wat betreft omschrijvingen waar binnen een periode van 3 maanden aan moet worden voldaan, voldoen bijna alle kindercentra (96,9 procent) reeds aan deze omschrijvingen.

De omschrijvingen waar de meeste kindercentra reeds aan voldoen betreffen de goede staat van het gebouw waarin de kindercentra zijn gevestigd. In totaal voldoen 97,9 procent van de kindercentra aan deze omschrijvingen. Aan de andere kant voldoet de grote meerderheid van de kindercentra (80,2 procent) nog niet aan omschrijvingen betreffende het hebben van een verzekering voor kinderen en medewerkers.

Voorts zijn er 8 omschrijvingen waar kindercentra binnen een periode van 6 maanden aan moeten voldoen. De meerderheid (66,5 procent) van de kindercentra voldoen reeds aan meer dan de helft van deze omschrijvingen (62,5 procent), in het bijzonder wanneer de omschrijvingen betrekking hebben op de veiligheid van muren en sanitaire installaties. In totaal voldoen 79,2 procent van de kindercentra reeds aan alle laatgenoemde omschrijvingen. Echter, 80,2 procent van alle kindercentra voldoet nog niet aan de omschrijving betreffende het hebben van een protocol aangaande procedures ten tijde van urgente situaties of noodsituaties. Ook hier voldoet geen enkel kindercentrum aan alle omschrijvingen.

Tot slot zijn er 6 omschrijvingen waar kindercentra binnen een periode van 12 maanden aan moeten voldoen. Slechts 36,5 procent van de kindercentra voldoen reeds aan meer dan de helft van deze omschrijvingen en geen enkele kindercentrum voldoet aan alle omschrijvingen. Bijna alle kindercentra (94,8 procent) hebben bijvoorbeeld reeds een veiligheidshek om het kindercentrum heen, maar slechts 19,8 procent voldoet aan de omschrijvingen op het gebied van brandveiligheid en het voorkomen van calamiteiten, met name wanneer het betrekking heeft op het in het bezit zijn van protocollen op het gebied van brandveiligheid.

03 GEZONDHEID

Voor het kernonderdeel Gezondheid zijn er 53 omschrijvingen waar kindercentra meteen aan moeten voldoen. Alle kindercentra voldoen aan meer dan de helft van de omschrijvingen (58,5 procent) en 88,4 procent van de kindercentra voldoet zelfs aan meer dan 90 procent van alle omschrijvingen. Geen enkele kindercentrum voldoet echter aan alle omschrijvingen.

Bijna alle kindercentra (95,8 procent) voldoen aan alle omschrijvingen betreffende de hygiëne van de meubels en het spelmateriaal. De mate van implementatie van de omschrijvingen betreffende alle andere subthema's was vrij goed te noemen. De overgrote meerderheid van de kindercentra met een keuken (69,8 procent) voldoet bijvoorbeeld aan alle omschrijvingen betreffende de hygiëne van de keuken en van andere plekken waar voedsel wordt bewaard en 51,0 procent van alle kindercentra voldoet aan alle omschrijvingen betreffende de hygiëne van de sanitaire ruimtes en installaties.

Voor het subthema Gezondheid zijn er ook 10 omschrijvingen waar kindercentra binnen 3 maanden aan moeten voldoen. De resultaten wijzen uit dat 56,3 procent van de kindercentra reeds aan meer dan de helft van deze omschrijvingen voldoen (60,0 procent). In totaal wordt bijvoorbeeld reeds in 57,1 procent van de kindercentra die een zandbak heeft, de zandbak, na gebruik, afgedekt met een deksel of net. Echter, in 66,7 procent van de kindercentra ontbreekt alsnog een protocol aangaande de bestrijding van ongedierte.

Daarnaast zijn er 6 omschrijvingen waar kindercentra binnen 6 maanden aan moeten voldoen. In totaal voldoet 92,7 procent van alle kindercentra reeds aan meer dan de helft van deze omschrijvingen, waarbij bijvoorbeeld 90,5 procent van de kindercentra die een keuken heeft, reeds voldoet aan de omschrijvingen waar ze in feite binnen 6 maanden aan zouden moeten hebben voldaan.

Tot slot zijn er 6 omschrijvingen waar kindercentra binnen 1 jaar aan moeten voldoen, 1 omschrijving waar kindercentra binnen 2 jaren aan moeten voldoen en 2 omschrijvingen waar kindercentra binnen 3 jaren aan moeten voldoen. In totaal voldoet 92,1 procent van de kindercentra aan meer dan de helft van de omschrijvingen die binnen 1 jaar aan moeten worden voldaan (66,6 procent), 94,8 procent van de kindercentra voldoet aan de omschrijving betreffende het hebben van voldoende zonlicht in het kindercentrum, waar ze binnen 2 jaren aan zouden moeten hebben voldaan. Daarnaast voldoet 68,8 procent van de kindercentra aan alle omschrijvingen betreffende het hebben van genoeg sanitaire installaties voor kinderen. Echter, in 30,2 procent van de kindercentra is er nog geen aparte sanitaire installatie voor personeel en bezoekers.

04 SOCIAAL BELEID

Voor het kernonderdeel Sociaal Beleid waren er 18 omschrijvingen, waarvan 10 betrekking hadden op het hebben van een registratiesysteem voor informatie over kinderen, waar kindercentra meteen aan moeten voldoen. In totaal voldoet 63,5 procent van alle kindercentra aan deze 10 omschrijvingen en alle kindercentra voldoen ten minste aan de helft van de omschrijvingen.

Daarnaast is er voor het kernonderdeel Sociaal beleid 1 omschrijving waar binnen 6 maanden en 1 omschrijving waar binnen 1 jaar aan moet worden voldaan. De eerste omschrijving heeft betrekking op de aanwezigheid van een activiteitenprogramma dat per groep speciaal is ontwikkeld en is opgehangen op een zichtbare plek in het kindercentrum en de tweede omschrijving betreft het hebben van voldoende ontwikkelingsmateriaal voor de aanwezige kinderen. In het eerste geval voldoet 47,1 procent van de kindercentra reeds aan de omschrijving en in het tweede geval voldoet 90,6 procent van de kindercentra reeds aan de omschrijving.

Tot slot zijn er 12 omschrijving waar binnen 2 jaar aan moet worden voldaan. Deze omschrijvingen zijn verdeeld in twee groepen. De eerste groep heeft betrekking op het in het bezit zijn van een pedagogisch verantwoorde werkplan. De tweede groep heeft te maken met het informeren van ouders over, onder andere, het pedagogisch beleid van het kindercentrum. In totaal voldoet 25,0 procent van de kindercentra reeds aan alle omschrijvingen in beide groepen en 69,8 procent voldoet aan meer dan de helft van de omschrijvingen (58,3 procent). Slechts 3,1 procent van de kindercentra voldoet nog niet aan de omschrijvingen in beide groepen.

4

SLOT

De Nulmeting Kinderopvang had tot doel het leveren van concrete gegevens over de actuele situatie van kindercentra op Aruba. Daarnaast is ook data vergaard aangaande de mate van implementatie van de omschrijvingen waar een kindercentrum aan zou moeten voldoen in navolging op de Landsverordening Kinderopvang.

De resultaten schetsen een duidelijk beeld van de stand van zaken binnen de kindercentra die staan geregistreerd bij FPNM, met name op het gebied van veiligheid, gezondheid, pedagogisch beleid en personeel van kindercentra. De resultaten van deze nulmeting kunnen derhalve worden gebruikt als basis voor de planning en fasering van de implementatie van de Landsverordening Kinderopvang.

Hoewel kindercentra uitzonderlijk hoog scoren op de verschillende kernonderdelen die zijn onderzocht, zijn belangrijke aandachtsgebieden te identificeren. Met name is geconstateerd dat in de meeste kindercentra protocollen met betrekking tot ondermeer veiligheid, preventie van calamiteiten, hygiëne, zorg voor kinderen met speciale behoeften en privacy van data van kinderen ontbreken.

Ook ontbreken in circa 90% van de kindercentra, procedures ter voorkoming van de blootstelling van kinderen aan fysieke nalatigheid, misbruik of geweld binnen het kindercentrum. In dit kader worden in slechts 1 van de 10 kindercentra regels gehanteerd voor het personeel en in slechts 3,1% en 1,0% regels gehanteerd voor, respectievelijk, ouders en kinderen. Bij het vermoeden van misbruik of verwaarlozing wordt tevens in slechts de helft van de kindercentra een gesprek gevoerd met de ouders of contact opgenomen met een instantie voor advies of doorverwijzing. In 5,2% van de kindercentra weet men zelfs niet wat te doen bij het vermoeden van misbruik en verwaarlozing. Extra ondersteuning en begeleiding van kindercentra op deze aandachtsgebieden is van uitermate groot belang.

Op het gebied van brandveiligheid en veiligheid van de binnen- en buitenruimtes scoren kindercentra wel goed tot zeer goed. Bijna alle kindercentra voldoen aan de richtlijnen met betrekking tot de veiligheid van het meubilair, het spelmateriaal en de muren en vloeren. Echter, het is belangrijk om te noemen dat in 2 van de 3 kindercentra een rookmelder ontbreekt, in 2 van de 3 geen ontsnappingsplan aanwezig is en in 7 van de 8 kindercentra geen collectieve WA verzekering is afgesloten. Met medewerking van de kindercentra kunnen deze aandachtspunten op korte termijn worden aangepakt.

Rekening houdend met de huidige stand van zaken met betrekking tot besmettelijke ziektes is het ook van belang om op te merken dat hoewel in circa 9 van de 10 kindercentra een protocol aanwezig is met betrekking tot handhygiëne en hoesten, in 1 van de 3 kindercentra geen protocol aanwezig is met betrekking tot het bestrijden van (infectie)ziektes. Tevens is slechts in 1 van de 3 kindercentra sprake van een protocol ten aanzien van de handelwijze bij ziekte of ongeval van een kind of een medewerker en in slechts 1 van de 3 kindercentra een protocol ter bestrijding van ongedierte.

Ten slotte is, rekening houdend met het opleidingsniveau van leidinggevenden en pedagogische medewerkers, het voortzetten van de thematische cursussen voor het personeel van kindercentra van uitermate belang. Met name zou ook meer aandacht kunnen worden besteed aan cursussen op het gebied van de zorgbehoeften van kinderen met speciale behoeften.

De resultaten van de Nulmeting Kinderopvang wijzen ook uit dat de meerderheid van de kindercentra in een vergevorderd stadium verkeert voor wat betreft het implementeren van de omschrijvingen die zijn opgesteld naar aanleiding van de Landsverordening Kinderopvang. Ook hier valt op dat de grootste tekortkoming het ontbreken van protocollen betreft.

Het is raadzaam de situatie binnen kindercentra periodiek te volgen, zowel tijdens als na afronding van het implementatieproces van de LV Kinderopvang. Slechts op deze manier kunnen de ontwikkelingen in de kinderopvang goed in beeld worden gebracht en de effectiviteit van methodes die worden gebruikt om vooruitgang te boeken in de kwaliteit van de kindzorg (statistisch) worden bepaald.

APPENDIX

DE VRAGENLIJST

DEMOGRAFISCHE DATA

1. Districto na unda e centro di cuidu di mucha ta localisa.
2. Number di e centro di cuidu di mucha.
3. Comentario.
4. Cuantor e centro di cuidu ta habri?
5. Cuantor e centro di cuidu ta cera?
6. Na ki aña a funda e centro di cuidu di mucha aki?
7. Yena e KVK nummer di e centro di cuidu.
8. Tipo di cuidu cu e centro di cuidu di mucha ta ofrece.
9. Cuanto e centro ta cobra pa cuidu di mucha?
10. Number y fam di e cabsante.
11. E persona aki ta e propietario?
12. Number y fam di e propietario.
13. Edad di e cabsante.
14. Sexo di e cabsante.
15. Cantidad di trahado pedagogico.
16. Cantidad di boluntario fiho.
17. Cantidad di mucha.
18. Number di telefoon di e centro di cuidu.
19. E-mail adres di e centro di cuidu.
20. E centro di cuidu di mucha tin un comision di mayor.

VEILIGHEID (CHECKLIST)

---

21. E centro di cuidado di mucha semper tin acceso na un auto cu ta den funcionamiento?
22. E auto aki tin tur e documentonan valido (p.e. muestra di inspeccion, seguro di auto, seguro pa pasahero)?
23. Tur contacto di corriente tin un tapa?
24. E centro di cuidado di mucha tin un EHBO-kit cu minimo e articulonan necesario pa e grupo di edad cu nan ta cuida?
25. E centro tin un “updated” indicador di veneno?
26. E centro di cuidado ta dispone di minimo 1 aparato di paga candela (“brandblusapparaat”)?
27. E centro di cuidado ta dispone di detector di huma conforme cu e conseho di brandweer?
28. E centro di cuidado tin un seguro propio pa e muchanan?
29. Especifica cua tipo di seguro e centro di cuidado tin pa e muchanan.
30. E centro di cuidado tin un seguro propio pa e empleadonan?
31. Especifica cua tipo di seguro e centro di cuidado tin pa e empleadonan.
32. E ubicacion di e centro di cuidado tin peliger inmediato pa e siguridad?
33. E edificio unda e centro di cuidado di mucha ta estableci ta facilmente accesibel pa ambulance, polis y brandweer y/of asistencia di emergencia?
34. E buscamiento y hibamento di e muchanan ta di tal forma regla cu no ta presenta situacion di trafico peligroso pa e muchanan?
35. E centro di cuidado ta ekipa cu un cura di siguridad?
36. E centro di cuidado tin un sistema di lock cu yabi na e entrada y salida?
37. E centro di cuidado tin un porta entre e entrada principal y e caminda publico cu e muchanan no por habri (cu un lock cu yabi)?
38. E espacio sanitario tin muraya cu tegel te 1.60 meter?
39. E espacio sanitario tin vloer cu tegels?
40. E espacio sanitario tin presencia di un ventilacion?
41. E espacio sanitario tin un preportal (“voorportaal”)?
42. E portanan di baño di e muchanan por lock/cera na yabi?
43. E edificio ta den bon condicion?
44. E cambenan tin blafon?
45. E bentana(nan) ta cera bon?
46. E porta(nan) ta cera bon?
47. E centro di cuidado tin trapi?
48. E trapinan tin siguridad?
49. E trapinan tin reling?
50. Si acaso tin tralie, e muchanan por pasa meymey di e tralienan?
51. E espacio interior ta brinda suficiente siguridad pa e cantidad di mucha (cu ta hungando) na e mesun momento (relacion 4m² pa mucha)?
52. E espacio pa baby ta conecta cu e espacionan di cushina?
53. Den e centro di cuidado tin porta(nan) di glas (“schuifdeuren”)?

VEILIGHEID (CHECKLIST)

---

54. Den e centro di cuidado tin bon ventilacion?
55. E muchanan ta haci uso di drumimento na e centro di cuidado?
56. Den e cama di baby tin espacio entre e base di cama y e bandanan di cama?
57. E bandanan di cama cu ta kita y pone ta accesibel pa e muchanan?
58. Pa e muchanan di 18 luna y mas ta permiti pa uza otro posibilidad pa drumi manera un matras. Cada mucha ta drumi individualmente riba, por ehempel, un matras?
59. Den caso di cuidado di anochi, cada mucha tin un propio cama disponibel?
60. E cama y matrasnan tin siguridad?
61. E cama y matrasnan ta wordo manteni limpi segun e protocol di limpieza?
62. E matrasnan ta di plastic of si acaso nan ta di catuna, nan tin un plastic over di dje?
63. E espacionan pa drumi ta di tal forma poni, cu un mucha cu ta keda eynan ta claramente visibel y accesibel?
64. Tin supervision regular riba e muchanan den cama y e muchanan te cu 1 aña y mey cu ta drumi, por ehempel: (Un combinacion di un bentana den e porta of muraya y un "babyfoon").
65. Tin supervision regular riba e muchanan den cama y e muchanan te cu 1 aña y mey cu ta drumi, por ehempel: (Door di presencia di un adulto, ora e muchanan ta den nan cama).
66. Tin supervision riba e muchanan cu ta mas grandi cu 1 aña y mey, ora nan mester descansa of drumi, por ehempel: (Un combinacion di un bentana den e porta of muraya y un "babyfoon").
67. Tin supervision riba e muchanan cu ta mas grandi cu 1 aña y mey, ora nan mester descansa of drumi, por ehempel: (Door di presencia di un adulto, ora e muchanan ta den nan cama).
68. E vloernan den e centro di cuidado ta presenta algun peliger inmediato?
69. E vloernan di palo tin splinter?
70. E vloernan tin e riesgo di slip?
71. E murayanan den e espacio interior unda e muchanan ta hunga ta laba y limpi te cu un altura di 1.60 m?
72. E instalacionnan sanitario manera toilet cu e muchanan ta cuminsa uza for di mas o menos 2 aña independientemente, tin siguridad pa nan uza y ta simpel?
73. E instalacionnan sanitario manera labamano cu e muchanan ta cuminsa uza for di mas o menos 2 aña independientemente, tin siguridad pa nan uza y ta simpel?
74. E espacio sanitario cu e muchanan te cu 6 aña ta uza independientemente, tin supervision visibel via un bentana den e muraya of porta of via un porta di saya y djeki?
75. E portanan di e toiletnan cu e muchanan ta uza tin e posibilidad pa lock?
76. E espacio di hunga pafo tin un cura cu ta duna siguridad pa asina niun mucha por bay pafo?

VEILIGHEID (CHECKLIST)

---

77. Den caso cu tin un piso cu ta uza como espacio pa hunga pafo, esaki ta stabil y duna siguridad pa niun mucha por subi over di dje?
78. E espacio di hunga pafo ta brinda suficiente siguridad pa e cantidad di mucha cu ta hunga na e mesun momento?
79. E espacio di hunga pafo ta brinda suficiente espacio pa e weganan motorico grof y diferente forma di wega di pafo?
80. E espacio di hunga pafo ta suficiente grandi, pa asina e muchanan no dal den otro facilmente of dal den otro cu e co'i hunganan?
81. Den e espacio di hunga pafo tin buraco den e vloer of otro irregularidad, cu excepcion si esaki tin un funcion (di wega) specifico?
82. E area di pafo ta liber di substancia y obheto peligroso, por ehempel obhetonan cu punta?
83. E area di pafo ta liber di substancia y obheto venenoso?
84. E area di pafo ta liber di mata cu punta of venenoso?
85. E cosnan di hunga, material di wega/material di desaroyo y mobilario ta solido y sigur?
86. E cosnan di hunga ta ancra na un manera sigur?
87. E cosnan di hunga ta den bon estado?
88. E superficie unda ta pone e cosnan di hunga ta di un altura di caida mas halto cu 60 cm?
89. Tin un zona di caida/material di shoks manera santo of tegel special, cu ta resistente pa caida mas halto cu 60 cm?
90. Ta uza mueble apto pa mucha, incluyendo mueble cu e muchanan por subi y baha facilmente?
91. E mueblenan ta den bon condicion y di siguridad.
92. E obheto- y likidonan cu por ta un peliger pa e muchanan ta warda for di nan alcance den cashi cera na lock na tur momento? (Productonan di limpieza di baño).
93. E obheto- y likidonan cu por ta un peliger pa e muchanan ta warda for di nan alcance den cashi cera na lock na tur momento? (Productonan di limpieza di cushina).
94. E obheto- y likidonan cu por ta un peliger pa e muchanan ta warda for di nan alcance den cashi cera na lock na tur momento? (Medicamento).
95. E cashi- of espacionan unda tin e tools/aparato- of cosnan poni cu ta forma un peliger pa e muchanan, ta cera na lock cu yabi?
96. E suministro di coriente den e areanan unda e muchanan por yega, ta for di alcance di e muchanan?
97. E cabelnan di coriente ta for di alcance di e muchanan te cu 4 aña, preferiblemente den un kabelgoot?
98. E ventiladornan (fannan) y e aparatonan electronico ta safe y for di alcance di e muchanan? No ta permiti uza fan di pia.
99. E cilindernan di gas ta conforme cu e reglanan di DTI?
100. E cilindernan di gas ta for di alcance di e muchanan y for di e espacionan unda e muchanan ta?

VEILIGHEID (VRAGENLIJST)

---

101. Kico ta e procedura cu ta garantisa cu un mucha na e centro di cuidado no ta keda exponi of menasa cu negligencia mental, fisico, abuso of violencia?
102. Si tin sospecho cu un mucha ta abusa of negligencia, kico ta e paso cu e director of esun cu tin e permiso ta tuma?
103. Durante cu e centro di cuidado ta habri, cuanto persona ta presente?
104. Ken ta e personanan aki?
105. Esunnan encarga, tin rijbewijs valido?
106. Tin un auto disponibel durante e orario cu e centro di cuidado ta habri?
107. E centro di cuidado di mucha tin un protocol relaciona cu e proceduranan den asuntonan urgente y di emergencia?
108. Por muestra esaki?
109. Desde ki tempo e protocol aki ta traha?
110. E centro di cuidado di mucha tin un protocol di candela?
111. Desde ki tempo e protocol aki ta traha?
112. Den caso di evacuacion debi na emergencia, bo centro tin un plan di escape?
113. Desde ki tempo e plan aki ta traha?
114. E centro di cuidado ta haci un ehercicio di e plan di escape pa e personal y e muchanan minimo 2 biaha pa aña?
115. E plan ta estableci den un “draaiboek” cu plan di paso pa paso pa varios scenario?
116. E centro di cuidado di mucha tin suficiente conocimiento di e instruccionnan di uzo di e aparatonan di paga candela y detector di huma?

GEZONDHEID (CHECKLIST)

---

117. E centro di cuidado ta conecta cu e red di awa (WEB)?
118. E centro di cuidado ta conecta na coriente (ELMAR)?
119. E centro di cuidado tin un sistema di drenahe cu ta funciona?
120. E sistema di drenahe ta conecta na un pos/tanki septico, cu regularmente ta hacie bashi?
121. Ta descarga e pos/tanki septico riba caminda?
122. Ta descarga e pos/tanki septico riba e tereno cu ta uza pa e cuidado di e muchanan?
123. E beerput/pos/tanki septico ta completamente cera?
124. E centro di cuidado tin un regenbak?
125. E regenbak ta completamente cera?
126. E espacio di pafo di e centro di mucha ta facil pa haci limpi?
127. E espacio di pafo ta den bon condicion higienico?
128. E espacio di pafo di e centro di mucha ta liber di mata y yerba venenoso?
129. E espacio di pafo di e centro di cuidado di mucha tin areanan cu sombra?
130. E espacio di paden di e centro di cuidado di mucha ta semper: (Limpi).
131. E espacio di paden di e centro di cuidado di mucha ta semper: (Higienico).
132. E espacio di paden di e centro di cuidado di mucha ta semper: (Bon ventila).
133. Tur sushi den e espacio di paden ta den un prullenbak: (Bon cera).
134. Tur sushi den e espacio di paden ta den un prullenbak: (Bon manteni).
135. Tur sushi den e espacio di paden ta den un prullenbak: (Semper limpi).
136. Ta drenta suficiente luz natural den espacionan di paden?
137. E vloernan ta liso y bon laba, por ehempel e tegelnan?
138. E vloernan ta di tapijt?
139. Ta uza un sort'i cortina na bentana cu ta bon y facil pa laba en bes di cortina di paña y/of tela?
140. E medicamentonan ta bon warda, administra di manera responsabel y segun e instruccioanan?
141. E centro di cuidado di mucha tin suficiente instalacion di baño y instalacion sanitario (cu awa cu ta core afilia na WEB) pa e cantidad di mucha cu ta haci uzo di e centro di cuidado di mucha.
142. Tin suficiente pot di wc pa tur mucha?
143. Tin por lo menos 1 toilet apart y labamano pa e personal, e mayornan y/of e bishitantenan?
144. E toiletnan ta ekipa cu tuberia di drenahe hunto cu un bon forma di ventilacion pa kita e holor cu ta bay na e pos of riolering?
145. E areanan sanitario ta permanentemente ventila?
146. E areanan sanitario tin blafon?
147. E areanan sanitario tin un porta?
148. E murayanan di e baño y e areanan di toilet tin un altura di por lo menos 1.60 m. cu tegel cu ta liso y facil pa haci limpi?
149. E vloernan tin tegel cu ta resistente na humedad?
150. E vloernan ta facil pa haci limpi?

GEZONDHEID (CHECKLIST)

---

151. E area sanitario tin un instalacion pa haci limpi separa pa limpia pot di wc?
152. E instalacion di haci e pot di wc limpi ta separa di e instalacion di labamano di e muchanan?
153. E instalacion di haci e pot di wc limpi ta separa di e articulonan sanitario di cushina?
154. Den e areanan sanitario tin un dispensador di habon pa laba man?
155. Den e areanan sanitario tin papel no reusabel pa seca e mannan?
156. E centro di cuidado di mucha tin un cushina pa por prepara cuminda?
157. Tin un luga di laba co'i kibra cu un reki cu awa cu ta core (afilia na WEB)?
158. Tin un conexion ("stankbocht") conecta pa pos of tanki septico of un sistema di riolering?
159. E cushina tin conexion directo cu e areanan sanitario?
160. Den e cushina tin bon ventilacion?
161. E bentanan di cushina tin screen?
162. E porta di pafo di e cushina tin screen?
163. E murayanan di e cushina ta cubri cu tegel te na un altura di por lo menos 1.60 m?
164. E vloer di cushina ta di tegel?
165. E superficienan den cushina ta di material duro?
166. Por laba e superficienan den cushina?
167. Humedad por pasa door di e superficienan?
168. E cushina tin un pos pa chupa e vet?
169. E obhetonan di cushina ta limpi?
170. E obhetonan di cushina ta den bon condicion?
171. E sushi ta bon tapa y warda di tal forma cu e muchanan, bestianan y plaganan no por yega na nan?
172. Den e cushina unda e muchanan di menos di 6 aña por drenta, tin proteccion pa e stoof y forno?
173. E microwave ta poni for di alcance di e muchanan?
174. E lachi- y cashinan ta cera cu un proteccion pa mucha?
175. E cushina tin un heki of porta apart cera pa proteccion pa e muchanan no yega drenta?
176. E centro di cuidado di mucha ta ofrece suficiente cuminda y co'i smaak saludabel na e muchanan, dependiendo di e parti di dia cu ta cuida e muchanan, a menos cu a haci otro palabracion cu e mayornan?
177. Ta sirbi e cumindanan den un forma responsabel conforme e reglanan di Departamento di Salud Publico?
178. Ta warda e alimentonan separa for di e detergentenan y e productonan di haci limpieza?
179. Tin semper awa limpi pa bebe pa tanto e muchanan como e personal, conforme cu e normanan di Departamento di Salud Publico?
180. E mueblenan, e material di hunga y otro obheto los ta den bon estado higienico?
181. E mueblenan, e material di hunga y otro obheto los ta adecuado pa mucha?
182. E centro di cuidado ta uza un zandbak?
183. E zandbak ta wordo tapa despues di uzo cu un net of tapa?
184. Ta permiti mascota den e espacionan di paden?
185. E centro di cuidado di mucha tin un protocol pa combati plaga?

GEZONDHEID (VRAGENLIJST)

---

186. Ta haci e espacio di paden limpi diariamente?
187. E limpieza grandi ta sosode dilanti di e muchanan?
188. E prullenbak ta wordo haci limpi diariamente?
189. E prullenbak di sushi cu ta pafo ta wordo haci limpi y bashi regularmente?
190. Na momento cu tin un brote di malesa, intoxicacion di alimento of otro infeccion, ta informa Departamento di Salud Publico inmediatamente?
191. E centro di cuidado ta uza potty di wc?
192. Unda ta haci esaki limpi?
193. Ta hasi e potnan limpi despues di uzo?
194. Ta desinfecta e potnan di wc semanalmente?
195. E alimentonan ta bon warda conforme e reglanan di Departamento di Salud Publico?
196. E centro di cuidado di mucha ta dispone di un protocol pa combati e malesanan infeccioso y e causanan di enfermedad?
197. E centro di cuidado tin un protocol pa actua den caso di enfermedad y accidente tanto p'e personal como pa e muchanan?
198. Desde ki tempo e protocol aki ta traha?
199. Cada mucha tin su propio articulonan personal?
200. Kiko e pakete aki ta encera? (Skeiro di diente).
201. Kiko e pakete aki ta encera? (Serbete).
202. Kiko e pakete aki ta encera? (Skeiro pa pena cabey).
203. Kiko e pakete aki ta encera? (Clechi di cama).
204. Kiko e pakete aki ta encera? (Washandje).
205. Kiko e pakete aki ta encera? (Cusinchi).
206. Kiko e pakete aki ta encera? (Otro, specifica).
207. E centro di cuidado di mucha tin un protocol pa tanto e muchanan como e personal ora ta trata higiena di man y tosamento?

PEDAGOGISCH BELEID (CHECKLIST)

---

219. E centro di cuidado di mucha tin suficiente material di desarrollo y di wega responsable y adecuado pa e muchanan, dirigi riba e gruponan di edad cu e centro ta atende?
220. Cada grupo di mucha tin un programa di actividad cu ta colga na un luga visible den e centro?
221. E centro di cuidado di mucha ta dispone di un registro di tur e muchanan inscribi?
222. E registro ta contene di cada mucha su: (Nomber).
223. E registro ta contene di cada mucha su: (Fecha di nacimiento).
224. E registro ta contene di cada mucha su: (Adres).
225. E registro ta contene di cada mucha su: (Number di telefon).
226. E registro ta contene di cada mucha su: (Dokter di cas)
227. E registro ta contene di cada mucha su: (Number di AZV)
228. E registro ta contene di cada mucha su: (Informacion di e estado di salud di e mucha)
229. E registro ta contene di cada mucha su: (Adres di trabou di e mayornan of esun

PEDAGOGISCH BELEID (VRAGENLIJST)

---

208. E centro di cuidado di mucha tin un plan di trabou unda ta stimula e desarrollo di e muchanan na un manera pedagogicamente responsable?
209. Den e plan di trabou ta describi e areanan di desarrollo cu Fundacion Pa Nos Muchanan (FPNM) ta uza den su trainingnan, loke ta trata e desarrollo emocional, e desarrollo cognitivo, e desarrollo fisico, e desarrollo motorico y e desarrollo di idioma?
210. Teniendo na cuenta e edad di e muchanan, e plan di trabou ta describi con e cuidado, e supervision y e guia di e muchanan ta tuma luga?
211. E plan di trabou ta basa riba e puntonan di salida pedagogico?
212. E plan di trabou ta encera e actividadnan cu ta stimula e desarrollo di e mucha riba cada area?
213. E centro di cuidado di mucha tin un protocolo relaciona cu privacidad di e muchanan y relaciona cu suministro externo di informacion?
214. E centro di cuidado di mucha ta stimula participacion di e mayornan?
215. Con e centro ta involucra e mayornan?
216. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E maneho pedagogico).
217. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E forma con ta mantene contacto cu e mayornan).
218. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E proceduranan durante e situacionnan urgente y di emergencia).

PEDAGOGISCH BELEID (VRAGENLIJST)

---

230. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E reglanan relaciona cu enfermedad y e malesanan contagioso (conforme e ley y regulacion).
231. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E protocolnan relaciona cu maneho di privacidad y suministro externo di informacion).
232. E centro di cuidado di mucha ta informa mayornan di adelanta por escrito tocante: (E reglanan relaciona cu presenta y anda cu e kehonan).
233. Cuanto trahado pedagogico e centro tin den cada grupo di mucha?
234. Con e reparticion ta di grupo pa cu e edad di mucha? Indica e reparticion pre-COVID-19 y e reparticion actual (durante COVID-19):
235. E centro di cuidado tin un protocol pa mucha cu necesidad special?
236. E centro ta ofrece cuidado na mucha cu necesidad special?
237. Pa mucha cu ki tipo di necesidad special ta ofrece cuidado?
238. Na e centro di cuidado tin mucha cu diagnostico di algun necesidad special?
239. Cuanto mucha cu diagnostico di necesidad special tin na e centro di cuidado?
240. Cual necesidad special e mucha(nan) aki tin?
241. Ki edad e mucha(nan) cu diagnostico di necesidad special tin?
242. E centro di cuidado di mucha ta mantene un dossier di e proceso di e desarrollo di e mucha(nan) cu necesidad special?
243. Cerca ken ta reporta e progreso di e mucha(nan) cu necesidad special?
244. Tin contacto cu e dunado di cuidado di e mucha(nan) cu necesidad special?
245. Cu cua dunado di cuidado di e mucha(nan) cu necesidad special tin contacto?
246. Por especifica e tipo di comunicacion cu e dunado di cuidado?
247. E centro di cuidado di mucha tin conocimiento di e necesidad di un mucha cu limitacion?
248. E centro di cuidado di mucha tin conocimiento di e influencia cu e stimulonnan tin riba e muchanan?
249. Cuanto trahado pedagogico a sigui un curso cu ta trata di muchanan cu tin necesidad special?
250. Tin protocol den caso cu un mucha sin diagnostico ta muestra comportacion diferente cu loke ta considera standard/normal?
251. E protocol ta inclui pa informa mayor?
252. Ta registra esaki?
253. Na momento cu muchanan ta muestra comportacion diferente y/of alarmante, ta avisa/acerca un instancia?
254. Especifica cua instancia.
255. Tin un protocol na momento cu un mucha no ta logra e meta pedagogico?
256. Mayornan ta wordo avisa di e protocol aki?
257. Cua ta e pasonan cu ta tuma na momento cu avisa/acerca un mayor cu tin sospecho/indicacion cu nan yiu tin un necesidad special?
258. E centro di cuidado ta registra esaki?

PEDAGOGISCH BELEID (VRAGENLIJST)

---

259. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Tin dificultad social (Por ehempel: no ta hunga cu otro mucha).
260. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Dificultad cu comunicacion (Por ehempel: no ta scucha bon, no ta responde, no ta comprende señalnan di comunicacion).
261. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(No ta verbal).
262. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Dificultad cu desaroyo di idioma).
263. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Dificultad cu desaroyo cognitivo).
264. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Dificultad cu desaroyo fisico).
265. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Dificultad cu desaroyo motorico).
266. Actualmente na e centro di cuidado tin mucha(nan) cu:
(Otro, especifica:).

PERSONEEL (VRAGENLIJST)

---

267. Kico ta e estudio/diploma di mas halto cu e cabesante a logra?
268. E cabesante a haci un of mas curso relevante riba tereno di cuidado di mucha?
269. Indica cual curso(nan) e cabesante a haci:
270. Kico ta e estudio/diploma di mas halto cu trahado(nan) pedagogico number {0} a logra?
271. E trahado pedagogico number {0} a haci un of mas curso relevante riba tereno di cuidado di mucha?
272. Indica cual curso(nan) e trahado pedagogico number {0} a haci.
273. Tin voluntario cu independientemente ta cuida e muchanan den e centro?
274. E cabesante di e centro tin un diploma di EHBO (prome asistencia) reconoci y valido?
275. Cuanto trahador pedagogico tin un diploma di EHBO (prome asistencia) reconoci y valido?
276. E centro di cuidado di mucha tin un registro di tur empleado en cuestion? (Nomber, fecha y luga di nacemento, adres y number di telefon actualisa).
277. E centro di cuidado di mucha tin un registro di tur empleado en cuestion? (Funcion y un copia di su diplomanan y certificadonan relevante obteni).
278. E centro di cuidado di mucha tin un registro di tur empleado en cuestion? (Un copia di carchi di AZV).
279. E centro di cuidado di mucha tin un registro di tur empleado en cuestion? (Un permiso di estadia y trabou).
280. E centro di cuidado di mucha tin un registro di tur empleado en cuestion? (Reemplasado di e persona cu ta maneha e centro si acaso e ta ausente).
281. E registro di e empleadonan tin e siguiente declaracionnan? (Un declaracion valido relaciona cu e comportacion di tur miembro di personal).
282. E registro di e empleadonan tin e siguiente declaracionnan? (Un declaracion medico valido di tur miembro di personal).
283. E registro di e empleadonan tin e siguiente declaracionnan? (Un declaracion valido di salud di esunnan encarga cu e preparacion, sirbimento y conservacion di e cosnan di come y bebe).
284. Cuanto aña di experiencia e cabesante y e trahadonan pedagogico tin den e ramo di Kinderopvang?
285. Remarca/Sugerencia:

